

TÖRLEY

TALISMAN CASINO-RÉSERVÉ

HALTENBERGER BÉLA

ruhafestő-, vegytisztító- és gőzmosó-gyára **KASSA**
ruhákat, felöltőket, télikabátokat, mindennemű ruhaneműket a legszébben tisztít és fest. — Gallérok, kézelők hófehérre tisztítottak. — Alapítási év 1810.

Üi! A vilámság a nagyothallók szolgálatában.

A nagyothallás a vilámság MIKROPHON AKUSTIK készülék használatával azonnal megszűnik. Ezen korszerűtlen villamos hallókészülék a mikrofon és telefon alapelvein van szerkesztve és a most már minden kőbe ágyazott a legjobb sikerrel alkalmaztattik. A készülék a mikrofon segítségével feljegyíti és gyűjti a hangokat és a telefon által megértesíti természetesen minden vezető azokat a tüllöz. A készülék nagyon könnyen kezelhető és kényelmesen viselhető a mellnyakban is. Egy teljesen fényesített akusztikus készülék ára éirgásis toiban 3 Voltos, nagyon tartós elemmel K 60.— Képes árjegyzékét kívántra küld: villamgyógyászati készülékek gyára, Keleti J. Bpest, Koronaherezeg-utca 17.

Hölgyek figyelmébe

Mielőtt divatos női készítéseket vásárolna, kérem tekintse meg

PAPEK JOZSEF
bőröndös és finom bőr-áru készítő kirakatait
Budapest, VIII., Rákóczi-út 15.

NÉZZE MEG!

vásárlási kényszer nélkül

BALOGH GYULÁNÁL

Budapest, Kossuth Lajos-utca 8. főemelet a szebbnél-szebb női és férfi fehérneműket, a jobb-nál-jobb vászont és asztalneműket, akkor nem fog máshol vásárolni! Szpecialista menyasszonyi kelengye készítésében.

RATIONALIS
Cementpadlólapok
gyártására szállított modern hidraulikus és könnyűkeménypréseket kéz- és gőzerőhajtásra, továbbá az összes segédgépeket, u. m. keverés, csiszolás, élesítés, zúzás, osztályozás stb.-re. Saját munkaképek szerkesztettek. Különlegességi gépgyár:
Dr. GASPARY & Co.
MARKORANTSTADT (Németország).
228. számú árjegyzékét ingyen!

Ez az, a milén akarok:

Palma Kautsuk Lipósonok

Paris világiállítás 1900: Grand Prix.
Kwizda Restitution-Fluidja.
Mosóvíz lovak számára, egy liter ára K 2.80. — Udvári és verseny-istállóknak több mint 40 éve használatban; nagy farszámok után újra erősebb, az inak merev-éget megszünteti és a lovak trainingben kiváló képességűvé teszi.
Kwizda Restitution-Fluidja szőjegy, csizma és csomagolás védője. Csak az itt látható védjegyvel valódi. Kapható minden gyógyszerüzletben és drogeriában. — Képes árjegyzékét ingyen és bérmentve küldi: **Török József** gyógyszerész Budapest, Király-utca 12. Andrássy-út 23.

Fiatal doktor ut.
kísérlet abból a rend-
kívüli eredményéből
származik, hogy az-
angol feljegyzés előtt
elbámultam, a fel-
sleges asszony kéri-
sere, hogy mivel tén-
telem el bíves ma-
gyar nyelvemmel, csak
amint felelttem.
Havas gyopár kéri-
teljes, a kérésük-
lök, mondha a ke-
gyeire. E ugyan-
art tudom én
sünek
Fekvéskor
Köszönettel 910 11 23

Havasi Gyopár Crém
Nagy ütegely 1 korona
Mosóvíz 1 korona
Szappan 70 fillér
Puder 1 korona
Főraktár: Wolf gyógyszer-
Köszönettel, Budapest
Kapható: Török gyógyszer-
Király u. 12. Operagyóg-
tár Andrássy-út. 23

ÓVJA A LÁBÁT
Minden kel-
lemetlenség,
különösen a
terhes talp-
feszítés és
talpfájás
eltűnik ne-
hány nap
alatt a dr.
Högyes-
fele im-
pregnált Asbesttalpakkal.
használatát által. Párja K 2.— K 1.—
Legjobb és legbiztosabb szűrés
lábnak a dr. Högyes-fele
impregnált Asbesttalpbetét
acélszékkel. Párja 4 kor.
Az acélszék fölött egy impregnált
dr. Högyes-fele Asbesttalp van fe-
szítve, hogy a lábnak kellemes és
biztos fekvése legyen. A járás ru-
ganyos és a gyulladási képesség
kisebbsé válik. Lábtálmaknak
nélkülözhetetlen. Szűrés üdés ün-
vétel. Wien, Demini-
kanerbastel No. 21.

MÉRNÖK ÉS GYÁROS
KNUTH KÁROLY
Cs. és kir. tanácsos József főher-
cege udvari szállítója.
Gyár és iroda:
Budapest, VII., Garay-utca 10.
Központi és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szállítóté-
sek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb. — Tervek, költségvetések, jöve-
delmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Riessner-Kályhák,
a világ legjobb és használatban legtakar-
kosabb fűtőberendezései. Egészségi szempontból
a legideálisabb rendszer.
Egyszerű betüzeléssel egész télen ég,
mátlól a sok fáradsággal és költséggel járó
mindennapi betüzelés megtakarítását. Lá-
tható tűz, eredeti biztonsági szabályozó.
Gázömlés vagy robbanás teljesen ki-
zárva. Ellenben mindig egyenletes és egész-
séges melegség, különösen a szoba alsó
légrétegeiben is.
Egyedüli elárúsítás, nagy választék és raktár.
Ringeisen Testvérek
BUDAPEST V., Rákóczi-utca 12.

VASÁRNAPI UJSÁG

49. SZ. 1910. (57. ÉVFOLYAM.) Szerkesztő **HOITSY PÁL** BUDAPEST, DECEMBER 4.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Egyes szám Előfizetési Égész évre — 20 korona A Világkronika-val Külföldi előfizetéseket a postallag meg-
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Ára 40 fillér. feltételek: Félévre — 10 korona. negyedévenként 1 koronával határozott viteldij is eszotolandó.
Negyedévre — 5 korona. több.

NEMES MARCELL GYŰJTEMÉNYE.

A SZÉPMŰVÉSZETI MŰZEUMNAK néhány nap óta ritka és kedves vendége van: Nemes Marcell királyi tanácsos gyűjteménye, mely három tereben kiállítja a művészetkedvelő közönség számára a műélvezet és tanulmány kiapadhatatlan forrásul ígérkezik. Nem csoda, ha mindenfelé beszélnek róla és heves viták ke-
rekednek az egyes művek értéke felett. Leg-
több szó esik Greco festményeiről. Mert ezek előtt nem lehet egykedvűen, lagymatag szem-
lélődéssel megállni. Vagy feltétlen behódolunk, vagy feltétlen felháborodunk. Az ítéletek ezen végtelenségének oka a Greco-művészet egészen különös, minden megszokotton kívül álló voltában rejlik. Hatalmas, törzsökös lángész szól itt hozzánk, ki a jövő századok fejlődésmentének ösztönszerű megsejtésében oly festési nyelvet teremtett, mely a maga korában teljesen egyedül, minden művészi hagyománytól elkülönítve állott.

mor épületekkel, valami rejtelmes, kifejezhe-
tetlen borzalommal tölt el s egy pillanatil-
sem érezzük, hogy csupán holmi ártatlan nép-
mulatságról lenne szó. Az 1816 táján készült
Poharazók nyers, telivér természetessége egy-
nest Frans Hals széles, nagyvonalú esztétikája
emlékeztet.
A spanyolokkal szemben mintegy ellentét
hat az olasz képek nyugodtsága. Mindannyiuk
gyöngye a Giampetrino-Madonnája a gyermek

Jézussal. Lionardo korából való és sokáig
ennek neve alatt szerepelt. Mária fejartásá-
ban és a gyermek beállításában megtaláljuk
azt a nemes mértéket és mozdulatgazdagságot,
mely éppen azért, mert gazdag tartalom ki-
fejezője, képes helyes határok között maradni,
menten minden modorosságtól. S képzelmük
hozzá a festmény töretlen, meleg színeit, Mária
ruházatának nyugodt koloritját s az összhang-
zatos tájképi hátteret. Giampetrino mellett egy

Rembrandt: Dávid király.

NEMES MARCELL GYŰJTEMÉNYE A SZÉPMŰVÉSZETI MŰZEUMBAN.

David Károly és fia
DOBOZGYÁRA
POSTATAKARÉK-PÉNZTÁR:
MAGYAR-CHEQUE-SZÁMLA 4841.
OSZTRÁK CHEQUE-SZÁMLA 847956.
SÜRGÖNY-CÍM: „CARTONAGE”
TELEFON: 41-48.

másik milánói mester képe vonja magára figyelmünket, Andrea Solario Salomeja Keresztelő Szent János fejével, mely festmény XIV. Lajos gyűjteményéből származik és a Lionardo-iskola összes jeleségeit magán hordja. Az olasz képek harmadik kiváló példányaként Giovanni Battista Moroni férfi arcképet kell megemlítenünk, egy nagy, barna szemű ifjút ábrázolót 1565-ből. Az alacsony homlok fölött egyenes vonalban körülnyirt fekete haj. Széles, sötét színű, közepén parányi megszakítással, a hol a homlok fehérje ácsillámlik. A haj festése jellemző az egész képre, mely sok megfigyelést mutat Moroni híres «Szabó»-jával a londoni National Galleryben. Az elképzelhető legnagyobb világosság és hűség a legfőbb pontok enyhe hangsúlyozásával párosult. A többi olaszok közül még Francesco Guardi szélesfestésű épületképe öltik szemünkbe, melynek hihetetlen plasztikáját csak olyan festő tudta létrehozni, a ki a szobrász szemével nézte a dolgokat. A közepén levő rom úgy van elénk állítva, hogy szinte kedvünk kerekedik körül sétálni.

Rendkívül gazdagon vannak képviselve a németalföldiek, mennyiségileg is, minőségileg is. Táj-, életkép-, csendélet- és virágfestők egyaránt. Egyetlen igazán nagy sem hiányzik közülök. Mindenekelőtt a esodaszép fiatalkori Hobbema, Kikötő hajókkal, melyen az alakokat is maga a mester festé. Itt van Jakob van Ruysdael nagyméretű, harmonikus hatású tájképe, Pynacker arany sugarú alkonyati fénybe burkolt Révje. A nagy Cuypp, méretei ellenére, a művész legjelesebb művei közé tartozik és egészen más oldalról mutatja őt, mint a Szépművészeti Múzeumban levő képei, pl. a Tehenek vizben. Az életképességét kitűnően képviseli az ifj. David Teniers «Le roi boit» című festménye, a németalföldi vigalmas élet megkapó ábrázolásával. Különösen nagy számmal szerepelnek a csendéletfestők, Kalfi, Jan Davidsz de Heem és mindenekelőtt Abraham von Beyeren. Főként pedig ne feledkezzünk meg Rembrandt Dávid királyáról, melyen a művész teljes aláírása és keltezése (1651) olvasható. A Rembrandt temetette titokzatos fény-homály festészet jellegzetes példánya.

S most még néhány szót a modern, franciaírókról. Ők azok, kiket Greco megálmodott s a kik a jelenkor igazi műértőinek ítélte szerint a XIX. század festészetének leghatalmasabb remekműveit hozták létre. Ha talán kissé túlzott is ez a vélemény, jogosultságát nem lehet elvitatni. Természetesen a művészet bizonyos egyoldalú, szigorúan kizárólagos felfogása következik ebből. De van benne valami megnyugtató, ha a műismerő a maga körét élesen körülhatárolva látja. Úgy érzi magát abban, mint az ő külön világában, a hol semmi idegen benyomás nem zavarja, más irányzatot, mint a magáét nem kell figyelembe vennie. Nemes Marcell bámulatos kitartással szentelte magát ennek a művészeti iránynak — mely, sajnos, a Szépművészeti Múzeumban még képviselőtlen — pontosan tudta, kire van szüksége, melyik művészről kell festményeket szereznie gyűjteménye számára. És, noha manapság már szinte lehetetlen a híres francia impresszionistáktól elsőrangú műveket vásárolni, oly ritkák és csaknem mind biztos kézben vannak, Nemesnek mégis sikerült hozzájuk jutni és belőlük néhány olyan kiváló darabot megszerezni, mely bármelyik múzeumnak ékessége lenne. Így Manet gyönyörű Ószi-barackjait, Renoir Női arcképet, Cézanne csodálatos csendéletét, a két Courbet-tájképet vagy Degas rózsaszintónusú ballerínait. — A franciaikkal kapcsolatban, mint ezek tulajdonképeni öséről, kell megemlékeznünk Constableről, kinek tengerképe minden tekintetben megérdemli figyelmünket.

A mint látjuk az itt csak legkiválóbb darabjaival felsorolt Nemes-gyűjtemény legfeltűnőbb jellemvonása az egyes irányok rendkívüli sokoldalúsága. A régi német festésztől egész a jelenkori nagy francia művészetig terjed az ő válogatott képgyűjteménye, melyet egyéni izléssel, a festőiség és artisztikum lehető hangsúlyozásával állított össze, a mire különben igen kevés gyűjteményben találunk példát. És éppen ez az, a mi ennek a 80 képből álló kollekciónak sajátos vonzóerejét adja.

Összinté köszönet illeti meg Nemes Marcellt, hogy műkincseit megmutatta nekünk s ezzel sok irányban hozzájárult közönségünk műismeretének emeléséhez. Különösen pedig hálásnak kell lennünk ezen lelkes műgyűjtő iránt, hogy minden idő egyik legnagyobb művészt, Greco-t, ily tökéletes módon bemutatta nekünk, a mi által felejthetetlen műfelvezetést szerzett mindannyiunknak.

Dr. Térey Gábor.

TIZENEGY ÉVES VOLTAM.

Tizenegy éves voltam, ő pedig tizenöt. Azon a tavaszon már nem játszott envelem. Kurtán felett, ha szóltam s elfordult birtelen És nem várt meg, mint régen, az iskola előtt.

Nem értettem, de fájt ez. Hisz úgy szerettem őt, Odadtam volna érte mindenem, mindenem. Csak elküldött magától, búsuít a kertbe, lenn S elbujdosott hazuról, mikor az este jött.

Egy hajnalon (emlékszem: a diákból után) Hazakerült; s átfogva a kis vasúgy fejét Párnáit tépte, gyúrte: úgy szenvedett, nyögött.

Ijedve fölnezeltem s rémült könnyek között Fölelhajoltam, kérdőn: Mi bajod, bátyukám?... S hallottam borzalommal a lány, a lány nevét.

Lányi Viktor.

A FEKETE BOLT ELŐTT.

Jártál-e már úgy az élet víg utczáján, Hogy sírva roppant meg búszke férfi-erőd... Mentél-e el, a nagy Rémmel szived táján, A fekete bolt előtt?

A bolt előtt, a mely máskor is már ott volt, De észre sem vetted, bár épp' úgy ismeréd. S melyből most búz fejfák és komor koporsók Meredtek zordúl feléd...

Míg hervasztó lábzan nyögte a kórággyat Valaki kedvesed — nyíló virág előbb — S hozzá sietél... vert-e gyökeret lábad A fekete bolt előtt?

Mikor életed egy része vitta harcát Az enyészettel, e szörnyű örök csatát. — Fekete boltosnak láttad-e az arcát, Hallottad-e a szavát?...

Lampérth Géza.

A GALAMB PAPNÉ.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irta Móríz Zsigmond.

A pap sáppadozva húzta be magukra az ajtót. Idejében, már magasra kezdett emelkedni az asszony hangja. Ha meghallják a parasztok. — Istenem, Istenem, — nyögte, — mit tegyek, mit tegyek? Olyan szívesen megtennék mindent a kedvedért, de a mit nem lehet, nem lehet. Igazad van, szolgáló vagyok s nem csak az Isten szolgálja, hanem a parasztoké is, és ezen nem segít más, csak ha belátod, hogy nem alacsony munka az, a mire fel vagyok használva, hanem magasas. És bizony azon az egyszerű és tudatlan népen még akkor sem lehet csudálkozni, ha hetvenkedve banna velem. Gondold meg, micsoda nagy áldozatába kerül annak, hogy minket papokat itt tart, urali módon ellát a maga szegényes, keserves keresményéből. Jaj, Istenem, de nehéz az élet. Ha nem akarod belátni...

— Nem akarom? Nem? Hát nem eleget török? Nem odáig jutottam már a nagy tőrésben, hogy nem is lehetne lejjebb süllyedni! Menjén a szemem elől, hálátlan, szivtelen, én áldozom fel magamat, a múltamat, a társadalmi állásomat, az egyéniséget. Ugyan maga mit áldoz? Azt talán, hogy kénytelen boldog lenni! Nagy áldozat. Látszik rajta, milyen keserves dolga van. Olyan kövér máris, mint valami bizó, nem tudom, mi lesz belőle tiz esztendő múlva. Nem tom, mire hizlalom. Eh, csak men-

jen mindenikünk a maga dolgára. Maga menjén a beteg parasztjához, én meg irni. Megmondta az én mamukám, hogy ha bajom lesz, csak írjak, mindig nagy szívbéli örömmel lesz segítségemre, hogy elváljak az uramtól.

— Ez az oka mindennek, — sziszegte a foga közt, megdühösödvé az ember. — A mama! A mama!

— Kikérem magamnak. Még csak az van hátra, hogy a mamát is bántsa, nem elég, hogy engem kínoz?

Fűjt és lihegett, s legjobban bosszantotta, hogy haszontalansággal telik az idő, s az ura, a helyett, hogy már régen elintézte volna azt a vén haldoklót, itt ácsorog és szaporítja a szót.

— Mégse megy? — kiáltott rá. — Csak velem tud feleselni; azt tud! Csak menne már a szemem elől, — jobb vón, ha már haza is jött volna!

A pap észbe kapott, hamarosan meg akarta csókolni a feleségét, de az nem hagyta magát, hanem vércse-szemmel húzódtott félre. Ő pedig örült, hogy több szó nélkül elmehet.

A mint az ajtót behúzta maga után, felsóhajtott. Hajj, lesz-e vége valaha ezeknek a házi pöröknek? Keserves ám így az élet...

Vidámnak akarta mutatni magát, de bizony az arczáról messze tüzelt az imént felkavart vihar.

— No, menjünk Gábor, — szólt a harangozóknak.

— Menjünk, tiszteletes uram?

— Menjünk.

— Hát akkor menjünk, tiszteletes uram.

Felszedte a csomagját s egyenesen indult.

A másik két paraszt a nagygazdák fesztelenségével ült a kályha mellett egy-egy széken, s arról diskuráltak, igaz-e, hogy a muszkák a télen ránk uszítják a ráczokat.

Hát már a tiszteletes uram csak jobban tudja.

— Én sietek, — mondta a pap, — kérdjék meg a tiszteletes asszonyt, ő is olvassa az ujságokat.

— Na, mán a tiszteletes asszonnyal csak nem beszélünk okos dologról, — mondta a kurátor.

A pap elvette magát s igazat adott a parasztnak. Nem jó az asszonnyal okos dologról beszélni.

A tiszteletes asszony csak akkor jött elő, mikor az ablakból látta, hogy az ura már az udvaron van.

Akkor is átkerült a konyha felől s elébb Zsuzsin adta ki a mérge fölöslegét. Csak akkor ment be, mikor már minden veszély nélkül mehetett.

— Mit csinál a kis lány, kurátor úr? Nem ótváros már? — kérdezte.

— Hát bizony télen nehezen múlik... Nagyon szeretik a diót, pedig eleget mondom, hogy ne pofázzák annyira...

— Pedig szép kis lány vóna, — mondta a galamb papné.

— Gyerek, hát gyerek, — mondta a kurátor bölcsen, — a parasztyerek mind egyforma, mindnek az orra alatt a szája. Hanem majd ha a tiszteletes asszonyé fog itt ugráncsolni! A mán szép lesz.

A papné csiklandósan felnevetett.

— Ne beszéljen ilyen furcsákat, kurátor uram.

— Nem bolondság az, tiszteletes asszony. Kell a! Mer míg az első gyereke meg nincs az asszonynak, addig két ura van, az egyik az ura, a másik meg az ördög, a ki ott lakik a füle megett. Tudom én!...

— Nézze meg az ember, — kacagott az asszonyka, — hogy így szemtől-szembe le-tromfol!

Mindnyájan nevettek, s olyan szaporán jöttek egymás után a replikák, hogy alig vették észre, már itt is volt a tiszteletes úr a betegtől.

A pap nagyon boldog volt, hogy jókedvet s hangos kacagást talált.

Első dolga volt, hogy odalépett a feleségéhez és megcsókolta. Az asszony olyan jéghideg arccal tűrte, mint egy szobor. A férfi megijedt tőle s aztán oly udvarias és gyöngéd lett, mintha legalább is nagybeteg volna az asszonyka.

Megebédelték. A galamb papné igazán elragadó volt. De folyvást a paraszttal beszélt, az urához még véletlenül sem intézett egyetlen

Hobbema: Tájkép.

Teniers Dávid: «Le roi boit.»

szót sem. Énok erőltetve nevetett s várta, mikor lesz vége az ebédnek. Fél a következményektől, maga sem tudta, miért, de úgy sejtette, nincs vége semminek. Hátra van még a fekete leves.

Az ebéd után a gazdák elköszöntek.

Az asszonyka szívesen elbocsátotta őket, a pap nehéz szívvél. Most, most következik a nehéz óra, gondolta; oly fáradt volt s oly nagyon keservesen esett neki, hogy ily nehéz köd telepedett vidám és örökké napos boldog életükre, hogy nem birt semmit kitalálni, mivel lehetne megtörni a varázst.

Mikor a vendégeket kikísérte s utána bejött, nagyot sóhajtott, csak akkor nyitotta be az ajtót.

Odament a feleségéhez s lassan, gyöngéden, meghatottan állott meg felette. Az asszony az ezüstöt törülgette.

— Édes...

— Mit akar?

— Szeretlek.

— Hagyjon békén! — kiáltott fel az asszony, a mint az ura hozzátért, hogy megölelje. A férfi karja lecsüggött s téveteg szemekkel bámult rá. Nem tudta, nem üti-e meg mindjárt a guta.

Maga sem értette magát, miért van ennyire legyáulva. Mászor is volt összetűzésük, ennél hevesebb is, mégis mindig kibékültek. De fájni kezdett a szíve, s egyre jobban fájt; meg lehet érteni az asszonyt?! Szivtelen? Oktalan? Szeretetlen?

A ki szerez, tür. Az asszony nem tür: nem is szeret. Miket mond! Eleinte felfordult benne rá az ész. De ahhoz is hozzá lehet szokni, hogy olyanokat hallgasson el az ember, a melyet csak egyszer szabad hallani az életben. Egyszer hallani s akkor jöjjön a halál!

Mig ő érzékenykedve állt egy helyben, a felesége nagy szorgalommal törülgetett meg minden darabot s elrakta a helyére.

Úgy látta, mintha kissé lehiggadt volna. Talán ezzel a kitöréssel elmúlt az indulata! Újra merészelt egy ölelési kísérletet.

— De hagyjon békét! — kiáltott az asszony. — Utálatos hizelgő. Most persze jön hizelegni, de reggel óta nem jutott eszébe, hogy megcsókoljon.

A férfi fellélekzett. Már megindul az a furcsa eszmecsere, a melynek folyamán kibékül a hangulat. Felvette a keztyűt s ebben a jól megszokott tónusban felelt:

— Hiszen édes, a templomban is az volt a bajom, hogy nem szaladhattam oda hozzád, hogy megcsókoljalak.

— Ugyan ne hazudjon. Maga gondolna olyat! Épen maga! Ahhoz szeretni kellene a feleségét! Hát még ahhoz, hogy meg is tegye! Úgy-e nem tenné meg... — Hát... — Hagyjuk a maga szerelmét, az már csak

olyan, mint az az étel, a mit ott tartunk a spartherten déltől estig, hogy ki ne hüljön.

A férfi felnevetett.

A felesége lenézően pillantott rá.

— Utálatos, mikor így nevet! Mit nevet?

Nem tudom, mit nevet! Nagyon szomorú dolog ez!... Sohasem tud egyben nevetni, csak

a feleségén. Úgy-e nem jött hozzám, hogy megcsókoljon.

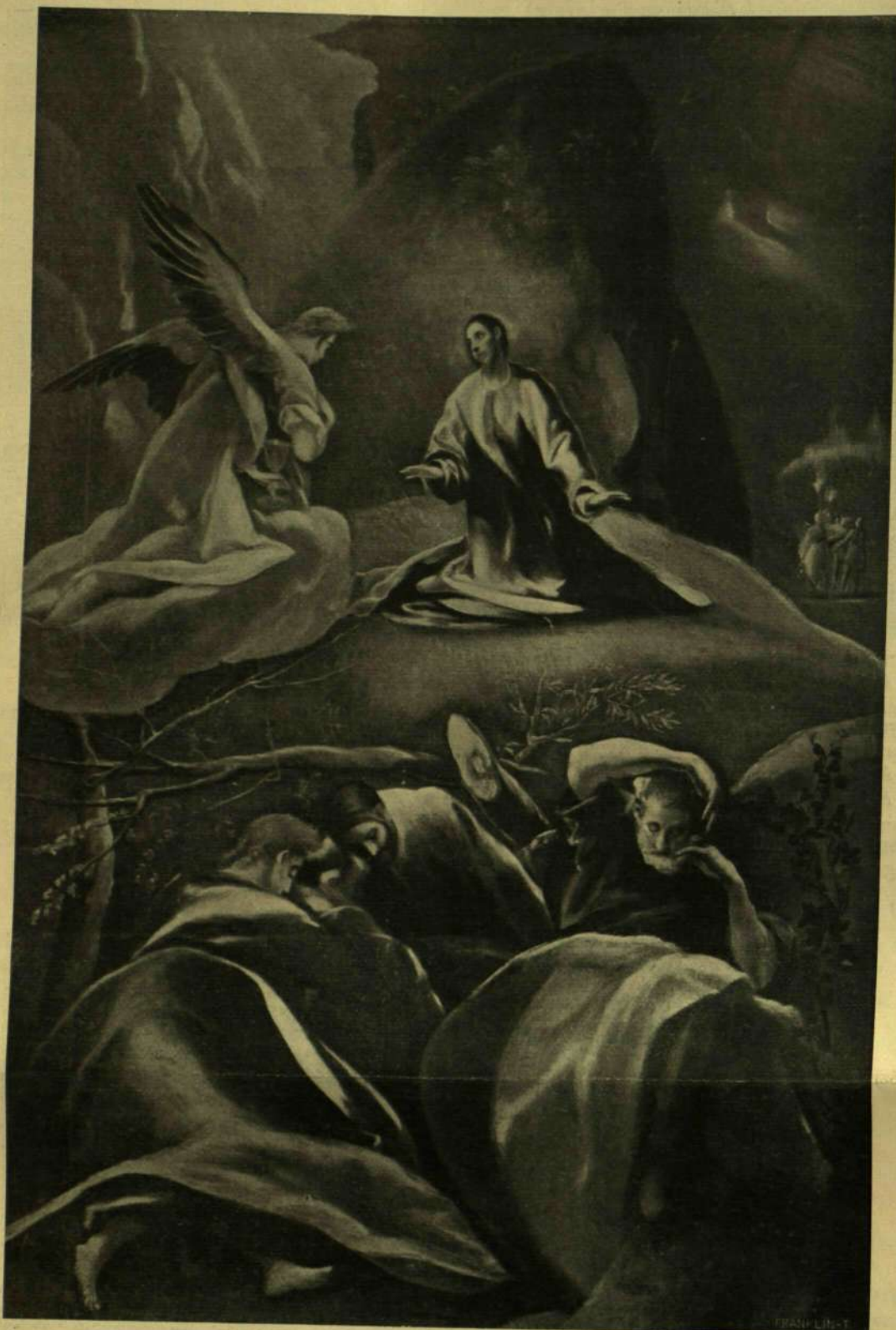
— De hiszen itt vagyok.

— Ah, most, mikor senki sem látja. De a templomban! Mindenki szemem előtt.

— De lelke, azt hitték volna, hogy bolond vagyok.

Greco: Nagy szent-család.

Greco: Krisztus az olajfák hegyén.

NEMES MARCELL GYŰJTEMÉNYE A SZÉPMŰVÉSZETI MŰZEUMBAN.

— Hát aztán? Én bizonyosan nem hittem volna. Én büszke lettem volna rá, hogy az uram annyira szeret, hogy olyat tesz meg értem, a mit soha senki sem tett meg még a feleségeért. Ha megcsókol a templomban! Azt már nevezem szerelemnek.

— Drága kis galambom! — kiáltott fel a férj s most már nem tévovázott, hanem ölebe kapta a feleségét s elkezdte össze-vissza csókolni.

De az asszony mint a vadmacska sziszegte: — Szemtelen! Nyomorult! Gazember! A ki egy védtelen nőre rohan! . . .

A szemtelen és nyomorult gazember minden fogát megmutatta a kis védtelen nőnek.

De az asszony egy szóval lerontotta azt a derült hatást, a mi lassan kiözönlött volna már.

— Pimasz semmiházi! — lihegte s a szeme gyűlölködve fehéredett ki. — Koldus nemzet! Velem mer így bánni? Egy Gaáthy-leány! Mer így bánni?

A férfi egyszerre fakón és értelmetlenül meredt el.

— Pfüj, pfüj! — ontotta a szitkot az asszony. — Megtiltom magának, hogy többet ebben az életben hozzám nyúljon. Csak akkor, ha én akarom. Én emetlem fel magamhoz, hát azt akarom, hogy úgy szolgáljon, mint egy sipszi. Ha füttyentek, akkor azt tegye, a mit

én kívánok. S a mit parancsolok, megtegye, mert kirugom, mint a roszt kutya!

A férfi elámulva, megsemmisülve hallgatott. Mikor elhangzott a rettenetes szidalom, a melynek minden szavától elállott a szive verése s látta, milyen parancsolóan és megvetően fordul el tőle a felesége, tudatára jött, hogy mégis csak okatlan dolog eltűnni, hogy így tapodják lábballal az ő férfiúi méltóságát.

Kiegyenesedett s mennydörgő hangon kiáltott rá az asszonyra:

— Csönd! . . . Megtiltom neked, hogy még egyszer ezen a hangon beszélj velem. Én tiltom meg! Én vagyok a férfi s én emeltelek magamhoz!

Most az asszony vesztette el a fejét, s meglepetésében nem tudta, hogy viselje magát. A pap abban a pillanatban már meg is engesztelődött; valamivel alantabb hangon s kissé műharaggal folytatta:

— Gondold meg, hogy a házasságnak kölcsönös türellemmel kell tele lenni. Nem szabad a másikat játékból, könnyelműségből lelke legnemesebb pontjain sérteni meg.

Az asszony már magához tért, már megérezte, hogy megint ő van felül. Lenéző pillantással mérte végig s türelmetlenül mondta:

— Ugyan, nem szeretem, ha nekem predikál! — Amde most a férj úgy sejtette, nem szabad engednie, hogy az emberi méltóság piederesztál-

járól ledöntse a szerelem s méltósággal folytatta:

— Elfelejtetted, hogy nekem is vannak olyan lelki érzékenységeim, a melyek nélkül nem volnék ember, nem volnék férfi. Nyomorult pária volnék, a ki nem méltó rá, hogy élettársad legyen.

— Bizony nem méltó rá, — sóhajtott őszintén, bánatos szomorúan az asszonyka.

A férfi újra le volt sújtva.

— Hát akkor hogy élünk együtt? — kiáltott.

— Azt nem tudom.

— De édes, édes, gondold meg, mit beszélsz, hisz ez borzasztó; ha elhiszem, a mit mondasz, akkor azonnal a kétségbeesés örvényébe kell süllyednem.

— Ugyan ne szavaljon nekem örvényről . . . Különbben is maga jól tud úszni, majd csak átvergődik.

A férfi, tudja Isten miért, úgy érezte, hogy nem szabad engedni, hogy elsekélyesedjen a vita. Példát kell statuálni! Kellő komolysággal s csinált fenséggel szólalt meg:

— Édes! . . . vagy érett ember vagy s akkor okosan lehet veled beszélni, vagy egy haszontalan kis gyerek vagy és akkor tudom, minek nézzelek.

— Mi vagyok én? — tátotta el a száját az asszonyka meglepetésében. — Mi vagyok én? Csak hogy egyszer már kibújt a szeg a zsákból. Csak hogy egyszer meg merete mondani a gondolatát. Gratulálok, végre tisztában vagyunk. Oh, nem vagyok komoly, érett ember, de haszontalan kis gyerek sem! A felől biztosíthatom . . . Félbolond! Hisz ez tisztára félbolond, hogy ilyeneket mer nekem mondani. Nem fél, nyomorult, nem reszket, hogy többet nem szóllok hozzá? Hát mi vagyok én, hogy így mer velem beszélni. Már nagyon is jó voltam, már nagyon is sokat megengedtem egy ilyen alatomos gazembernek, hogy így kinyílt a szeme. De megálljon, majd elharapná még a nyelvét, a miért kimondta ezt a szót! De régen tele volt már vele, hogy nem bírta tovább tartani.

Fog még maga nekem hazudni, hogy nem úgy gondolta! Fog még maga könyörögni, hogy felejsem el! . . . Szégyen, gyalázat, így mer velem beszélni egy senki, a ki elvesztette az esztét! Pusztuljon a szemem elől, hogy ne is lássam többet! Menjen a Tiszának, ott a helye. Mi közöm hozzá! Eddig reszkettem, a szél meg ne fújja! míg jó volt, míg megérdemelte! De most már vége. Felőlem mehet ebben a perczben, a merre a szemével lát . . . Ez az a nagy fogadalom, a mit a mamának tett, hogy nem lehet az életben olyan pillanat, a mikor elfelejt, mivel tartozik nekem! Azért, a mit érte tettem! Ott hagytam érte mindent s most mi vagyok? Egy parasztságos is parancsol nekem! . . . Úriasszony vagyok én? Úriasszony? Egy Thorsa Ábris arra sem méltat, hogy tisztelést tegye nálam, vagy legalább tisztelettel köszönjön, ha meglát. De nem hátat fordít! . . . Hátat fordít úgy, hogy nekem a szégyen miatt el kell menekülnöm az emberek szeme elől, még úrcsászár se vehetek! . . . Jaj, szégyen, szégyen, utolsóból lettem az utolsónál. Jaj, mamám, mamám!

Ezzel rettenetes zokogással tört ki. Pap Énok megsemmisülve hallgatott.

Vége volt már a férfiaságának; jól jósolta leza, szívesen borulna már térdre, hogy visszaviszjon minden szót. Oh, be szívesen levelezelné nagy bolondságát, csak most azonnal elmúlnék a hatása.

De nincs mit tenni, áll, áll, s bámli.

Az asszonyka leborul a diván sarkába s úgy zokog, oly szivettépőn, mint a ki egyszerre vesztette el minden atyafiságát, felmenő és lemenő ágon s most már egysegyedül áll e világon. A férje meghatva nézi s átkozza magában azt a pillanatot, a mikor a felesége előtt férfiúnak akart látszani. Nincs az asszonyoknak férfiúra szükségük, férj kell nekik, a ki vakon bálványozza őket. Már-már szinte kész rá, hogy leboruljon előtte s addig könyöröggön . . . Hogy csak rá akart ijeszteni . . . De ha nem ijed meg, így is jó, csak ne haragudjék . . . Hiszen, hiszen, — biztatta magát, — hálistennek nem nagy dolog, ha az ember a feleségével szemben poltron; az asszonyoknak minden jó, ha azt bizonyítja, mit csinál a szerelem egy férfiból. Sem a hőstettek, sem a

gyávaóságok nem lehetnek elég nagyok ennek a bizonyítására.

De mégis, még nem rokkant meg odáig; meggondolta magát s nem szólt.

Még nagyon hamar volna, nem is hinné el! És nem tudja, nem tudja megtenni, hogy így megszégyenítse saját magát.

A homloka kivörösödött s némi haraggal, némi számalommal nézte a feleségét, a mint ott vergődött.

Így is milyen gyönyörű volt! Perczekig elfelejtett mindent s csak arra gondolt, milyen szép, milyen gyönyörű! Micsoda áldozatot kell még neki hozni, a mivel megfizesse ezt a szépséget! Mivel érdemi ő egyáltalán, hogy ilyen szép felesége legyen!

Oda térdelt az asszony elé s bűnbánó arcát lehajtotta szoknyája fodrára, a mely elterült a divánon.

Az asszony azt is megérezte s undorodással ugrott fel.

— Utálatos, oh, be utálatos! — fújta. — Ez az a férfi, a kit én többre becsültem az Istennél.

— Az Istenhez ne hasonlítsd férfit, — mondta az ura csendesen, fájdalmasan, térdén.

— Nem is, hanem a Sátánhoz! Utálatos, menjen a szemem elől, de menjen a szemem elől!

Ezzel arcára csapta két kezét s kirohant.

Az ura megijedt, hogy kárt tesz magában s hogy a család mindent meghall, hirtelen nem is tudta, melyik a nagyobb veszedelem. Utána szaladt, átkapta derékon s vissza akarta vinni a hálószobába.

Az asszony ütött, vágott, karmolt, harapott, s mikor látta, hogy ez mind nem elég, mert már bent voltak, akkor csak egy nagyot sikoltott s eleresztette magát, mintha megszakaadt volna a szive s mindjárt meghalna.

— Jaj Istenem, jaj Istenem, — nyögött, s mindenhez kapkodott a férj, de előbb letette a divánra.

Aztán úgy állott felette, mintha azt vizsgálná nagy orvosi szakértelemmel, van-e még élet-szíkra e gyönyörű asszonyi testben. Mikor már feltűnő sokáig feküdt félíg dermedten, hozzá fogott az éleszéti kísérletekhez. Megfogta, rázogatta, mint egy rongyot, a fejét előre-hátra hajtogatta, mintha báb volna, felemelte, meg letette, s végül mint a leghathatósabb orvoslószerhez, a melyről az orvosi könyvek bizonyára a legnagyobb elismerés hangján szólnak, elkezdte csókolgatni.

Ennek aztán meg is lett a nem várt eredménye.

Az asszonyka felugrott s balkezesen oly találosan csapta arcuzl kétségbeesett urát, hogy az teljesen meg lehetett felőle győződve, hogy most már nem kell félni az asszonykától.

Felgyenesedett, míg a felesége kényelmesen elnyújtózott a divánon.

Besötétedett, pedig még alig négy óra lehetett.

Nagy csönd lett; úgy tetszett, mintha az asszonyka elszunnyadt volna. a mit nem lehet csodálni, olyan fárasztó erőprodukcziók után.

A férj leereszkedett egy székre s a sűrűsödő sötétben káprázó szemmel nézte, nézte kis feleségét. És gondolkodott.

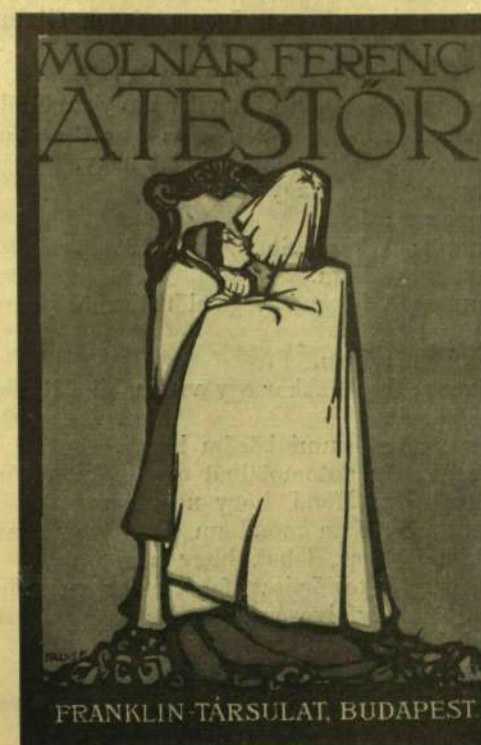
Megpróbálta rendbeszéli gondolatait . . . Honnan indultak ki? Mi volt ennek az egész veszedelemnek az indító oka? . . . Nem birt rájönni. Valami semmiségnek kellett lenni, mert hisz ő egész életükben nem tud kihalászni olyan okot, a mely méltó lehetne rá, hogy ekkora veszedelem néjjon belőle.

Sóhajtott hát, sóhajtott, mint a kárvallott cigány. S azt sóhajtotta:

— Megöl lelkem, megöl bennünket a nagy szerelem!

Borzasztó, hogy mennyire nincs mértéke az asszony nál a szerelemnek. Féltekeny mindenre, a levegőre, a napsgárra, s különösen minden munkára, a mi csak egy perczig is elfoglalja tőle az urát. Emberfeletti a szerelem zsarnok-ságában s tudni sem akarja, hogy a férfinak közbűnsége is van az életben . . . Hiszen az is érted van, az is neked szól, az is neked van javadra! . . . Szerelmes kis bolondos kis galamb!

(Folytatása következik.)

KÉSZLET MOLNÁR FERENC «A TESTŐR» CZÍMŰ VIGÁTÉRÁBÓL.*

(Csöngögetnek.)

SZINÉSZNŐ: Csöngögettek.

(Újabb csöngögetés.)

MAMA: Megyek, megyek. (Kirohan.)

SZINÉSZNŐ: (hirtelen a szongorához ül és az ismert Chopin játéssa. Ez tart egy ideig.)

SZOBALÁNY: (belső a fáj két táskájával, hangosan köhögés és tinteleg körülöt téve az asszony mellett, jobbra kiviszi.)

SZINÉSZNŐ: (kaszál a szongorán, nézi.)

MAMA: (Ugyanúgy, mint a szobalány.)

SZINÉSZNŐ: (feláll.)

SZINÉSZ: (belső szárnyas kabátban stb. úgy, mint az első felvonásban elment és kitérje karjait. Belép mégötte két ember, a nagy koffert hozza, leteszi a hátfal elé, jobbra a bejáratnál.)

SZINÉSZNŐ: Nini! Te vagy az?

SZINÉSZ: (szaval.)

Váratlan ugy-e érkezésem?
Sietve hajszolt vágyam, üdvöm,
Bár Cyprus hív, a nép dalol,
S az ellen vmi készül várom,
Én balga szívvel, dőre hittel,
Megannyi édes . . .

SZINÉSZNŐ: Ne . . . ne . . . az istenért, ne szavalj . . . hát mi van veled, hogy már hazajöttél?

SZINÉSZ: Egy nappal korábban érkezem haza hozzád és az egész fogadtatás az, hogy mi van velem, hogy már hazajöttem? Ezt tekintsem csóknak, ölelésnek, nyakbaborulásnak . . .

SZINÉSZNŐ: Már nem voltál itt egy napig . . . már leszoktam erről a szemrehányó hangról . . . már föllélekztem . . . már el is felejtettem . . . és most újra kezdődik, istenem, most újra kezdődik előlről az egész . . .

SZINÉSZ: Parancsolod talán, hogy visszamenjek?

SZINÉSZNŐ: Ugyan kérlek, hagyj békén. Utálatos vagy.

SZINÉSZ: Ez már más. Ha ilyen szép szerelmesen beszélsz velem, magam is felindulok. (Ledobja a halmját.)

SZINÉSZNŐ: Azt talán megméltóztatol engedni, hogy érdeklődjem az iránt: mi oka lehet annak, hogy egy három estére hirdetett vendégszereplésből egyet se játsztál le.

SZINÉSZ: Annak nagyon egyszerű oka van, fiam. Ma reggel táviratot kaptam a színháztól, hogy Rétháti beteg és ha estig nem lesz jobban, akkor Hamlet meg. És miután tíz év óta, engedelmelemmel, én játszom Hamletet és miután még Rétháti soha estig nem lett jobban, hát természetesen . . .

* Molnár darabja legközelebb meg fog jelenni a Franklin-Társulat kiadásában, Falus Elek e címlapjával. Ez a részlet, melyet sikerült közlésre megszerezniünk, a harmadik felvonásból való. A színész, a ki az első felvonásban színel vidéki vendégszereplésre ment s a második felvonásban testőrnél vendégszereplésre ment s a saját feleségét, hazatér abban a pillanatban, mikor az asszony az állítólagos testőr látogatását várja.

SZINÉSZNŐ: Köszönöm, ennyi nekem elég. A szónoklatot elengedem.

(Szünet.)

SZINÉSZ: Nna! Szóval itthon volnék. Az én drága kis feleségemnél.

SZINÉSZNŐ: Jó kedved van.

SZINÉSZ: Hát neked miért nincs?

SZINÉSZNŐ: Oh, nekem is jó kedvem van.

SZINÉSZ: Hát . . . ha nekem is jó kedvem van . . . meg neked is jó kedved van . . . akkor . . . mi ketten itt most . . . egy jókedvű társaság vagyunk.

SZINÉSZNŐ: Igen.

(Szünet.)

SZINÉSZ: (órára néz). Most fél öt múlt . . . most már nem érdemes a kávéháza mennem . . .

SZINÉSZNŐ: Itthon maradsz?

SZINÉSZ: Itthon.

SZINÉSZNŐ: Egész az előadásig?

SZINÉSZ: Igen. Hét után majd átmegek a színházba.

SZINÉSZNŐ: (sójajt). Jó! (Félkel és a bejárat felé indul.)

SZINÉSZ: Hová mégy?

SZINÉSZNŐ: (irányt változtat, lassít). Sehova. (Leül háttal.)

(Szünet.)

SZINÉSZ: (nagyon körvontul). Anyuskám . . . mit csináltál tegnap egész este?

SZINÉSZNŐ: Semmit.

SZINÉSZ: Nem untad magad?

SZINÉSZNŐ: Nem.

SZINÉSZ: (nyel, tesz-vesz). Nem voltál sehol?

SZINÉSZNŐ: Nem.

SZINÉSZ: (kínos az ablakon). Azt mondtad, hogy az Operába fogsz menni.

SZINÉSZNŐ: Ja . . . ott voltam . . . már el is felejtettem.

SZINÉSZ: Unalmas volt?

SZINÉSZNŐ: Olyan volt, mint máskor.

SZINÉSZ: A Pillangó ment?

SZINÉSZNŐ: Igen.

SZINÉSZ: Pedig azt te nagyon szereted.

SZINÉSZNŐ: Már hallottam vagy kilencszer.

SZINÉSZ: Szóval, untad magad.

SZINÉSZNŐ: Ühüm!

SZINÉSZ: (egy könyvet az asztalra csap).

SZINÉSZNŐ: Mi az? Mi bajod?

SZINÉSZ: Semmi. (Leül.)

SZINÉSZ: Mezei persze a nyakadon ült a páholyban.

SZINÉSZNŐ: Mint rendesen.

SZINÉSZ: Egyedül voltál?

SZINÉSZNŐ: Nem, a mamával.

SZINÉSZ: Itthon nem kerestek engem senki?

SZINÉSZNŐ: Tudtommal nem.

SZINÉSZ: Nem is volt itt senki?

SZINÉSZNŐ: Nem.

SZINÉSZ: Igen.

(Szünet.)

SZINÉSZ: Igen. Egyedül voltál estig.

SZINÉSZNŐ: Ejnye, de furcsa vagy. Hát ha mondom, hogy nem volt itt senki, hát nem volt itt senki.

SZINÉSZ: És te egyedül voltál mindaddig, a míg a színházba nem mentél.

SZINÉSZNŐ: Hát itt volt Mezei . . . még te bucsúztál is tőle . . . meg itt volt az az ember a számlával . . . hiszen akkor még itthon voltál . . . persze . . .

SZINÉSZ: Más nem volt itt?

SZINÉSZNŐ: Más? Várj csak . . . Nem.

SZINÉSZ: Mert . . . nem tudom . . . a házmester azt mondja, hogy tudom is én . . . valami katona, vagy mi . . .

SZINÉSZNŐ: Ja? Biztosan szegény Erzsinek a . . .

SZINÉSZ: Az lehet. Mert azt hittem, hogy itt volt valami idegen.

SZINÉSZNŐ: Ha katona jött fel ide, az csak az Erzsiki lehetett. De megkérdezhették tőle . . .

(Mondolatot tesz.)

SZINÉSZ: Hadd csak, fiam . . . Azt úgy is tudom, hogy ez az Erzsiki milyen derék és őszinte lány . . . (Gyűnytel) én ismerem az Erzsiki . . . ő bevallja, hogy volt nála egy katona . . . Meg is esküszik rá.

SZINÉSZNŐ: Miért esküdjék?

SZINÉSZ: Még ha . . . teszem . . . csak tréfából . . . még ha nálád lett volna is az a katona, Erzsiki, a drága . . . akkor is vállalná . . . Csak ne csöngess neki, hagyd.

SZINÉSZNŐ: Ejnye! (Bámul, gyanakszik.)

SZINÉSZ: Miért ejnye?

SZINÉSZNŐ: Így szép lassan, csendesen... egész kis vallatás lett a kérdézősködésközlésből... Már jól esett, már örültem, hogy ilyen kedves, gyöngéd vagy... és ilyen részletesen érdekel, hogy mivel töltöttem az estém... és kislát, hogy... hogy ez csak vallatás... és nem kevesebb, mint egy katonát akarsz rámfogni... Na, ez aztán már egészen jó.

SZINÉSZ: Kérlek, kérlek, kérlek.

SZINÉSZNŐ: Bocssás meg, azt kell hinnem, hogy megőrültél.

SZINÉSZ: Kérlek, kérlek.

SZINÉSZNŐ: Na hát, ez igazán hallatlan. Most azonnal tudni akarom, hogy mit jelent ez a titokzatos katona-ügy. Most azonnal be fog jönni a cseléd és a mama...

SZINÉSZ: És a cseléd azt fogja hazudni, a mit a mama és a mama azt fogja hazudni, a mit a cseléd. Akkor aztán én itt állok és három asszony versenyt hazudik belém.

SZINÉSZNŐ: Most követelem téled, mond meg, mit akarsz?

SZINÉSZ: Nem akarok semmit.

SZINÉSZNŐ: Követelem téled, azonnal nyiltan mond meg, miféle aljassággal gyanúsítasz megint és ki az, a ki neked ilyeneket mond.

SZINÉSZ: Nekem nem mondott senki semmit, itt tegnap délután, miután én elmentem, egy katona volt.

SZINÉSZNŐ: (a csoportgyűlésnek.)

SZINÉSZ: Ne fáraszd őket, fiam. Úgy veszem, mintha már azt hazudták volna, hogy nem volt itt senki, vagy azt, hogy volt egy katona az Erzsiniél.

SZINÉSZNŐ: Hát akkor mit akarsz tőlem?

SZINÉSZ: Várj fiam, azt is megtudod.

SZINÉSZNŐ: Nem szegylled magad? Nahát, ezt látod: ezt nem hittem volna. Azt nem hittem volna, hogy ide jutunk.

SZINÉSZ: Csak menjünk szép rendben. Mondjuk, jó, volt itt egy katona és mondjuk, Erzsi már sirva azt hazudta, hogy nála volt. Csak-hogy... sokféle katona van.

SZINÉSZNŐ: Na, hát ebből mi jön ki?

SZINÉSZ: Sokféle katona van, de sisakja...

SZINÉSZNŐ: Látod, angyalom, sisakja a tűzoltónak van. Tehát, még csak nem is katona. (Végig nézi.) Hát egy tűzoltóm van? Mi?

SZINÉSZ: Tűzoltó?

SZINÉSZNŐ: Tudom is én. Megkérdem, mindenesetre... (A bejárat felé megy.)

SZINÉSZ: Nem te, fiam, majd én. Kiváncsi vagyok, eltalálja-e, hogy tűzoltót kell mondani. (Ki akarja nyitni az ajtót, de nem megy, sikoly.) Mi az? Ja úgy, fiam... maga itt hallgatózik?... Szobalány: Épen be akartam menni, nagyszagos úr...

SZINÉSZ: (szomorúan.) Hát maga itt hallgatózott, fiam. Igen. Hát akkor már most tudja, hogy tűzoltót kell mondani. Jól van fiam. Maga egy nagyon jó szobalány. Hosszú élete lesz nálam. Na, hát csak hallgatózzék tovább, fiam. (Beesik az ajtó.) Majd kopogtatok, mielőtt kinyitom, hogy meg ne üssé az orrát.

SZINÉSZNŐ: Itt most másvalaki ütötte meg az orrát.

SZINÉSZ: Tudom, angyalom. Értem. Én. — Hát szóval, nem testőr volt, hanem tűzoltó.

SZINÉSZNŐ: Testőr? Hát ez megint mi?

SZINÉSZ: Semmi. Vagyis itthon üldögéltél, aztán átöltöztél, aztán elmentél a mamával az operába. Második emelet jobbra, negyedik páholy.

SZINÉSZNŐ: Szóval, adott valakinek tiz forintot, hogy lessen rám.

SZINÉSZ: Vagy huszat.

SZINÉSZNŐ: Gyönyörű. Második emelet, jobb négy. Ott ültünk.

SZINÉSZ: Nna... nem ültetek olyan nagyon...

SZINÉSZNŐ: Mi ez?

SZINÉSZ: Az első felvonás legnagyobb részét a páholy háttérében töltöttem.

SZINÉSZNŐ: Tehát most már egész nyiltan beismered, hogy a mi itt folyik, az már nem érdeklődés, hanem vallatás.

SZINÉSZ: Ha parancsolod, beismerem.

SZINÉSZNŐ: És azt hiszed, hogy én egy ilyen lealázó ostobasághoz a partnered leszek? Azt hiszed, most majd szépen felelgetni fogok a kereszkérdéseidre?

SZINÉSZ: Azt hiszem.

SZINÉSZNŐ: Azt hiszem.

SZINÉSZ: Azt hiszem.

SZINÉSZNŐ: Azt hiszem.

SZINÉSZ: Azt hiszem.

SZINÉSZNŐ: Azt hiszed? Na hát, édesem... Külömben igazad van. Igenis, fogok felelni. Tessék. Gyerünk.

(Igen gyorsan, a mit itt következik.)

SZINÉSZ: (nagyon hirtelen.) Melyik páholyban ültél?

SZINÉSZNŐ: (még gyorsabban, nagyon készen, éles és határozott hangon felelget.) Második emelet négy.

SZINÉSZ: Jobb, vagy bal.

SZINÉSZNŐ: Jobb.

SZINÉSZ: A kezdetén ott voltál?

SZINÉSZNŐ: Nem.

SZINÉSZ: A felvonás vége előtt tizenöt percet eljöttél.

SZINÉSZNŐ: Igen.

SZINÉSZ: Ugyanakkor egy automobil állt meg a színháznál.

SZINÉSZNŐ: Semmi közöm hozzá.

SZINÉSZ: Az automobilból egy szőke testőrtiszt szállt ki. Mond, hogy nem igaz.

SZINÉSZNŐ: Nem mondtam, hogy nem igaz. Lehet, hogy igaz, lehet, hogy nem igaz.

SZINÉSZ: A testőrtiszt felsietett a második emeleti páholyfolyosóra, egyenesen a te páholyod felé.

SZINÉSZNŐ: Ez mind lehetséges.

SZINÉSZ: Beküldte a névjegyet hozzád a páholyba.

SZINÉSZNŐ: Nem igaz.

SZINÉSZ: Kádárné, a páholyosné, azt mondja, hogy igaz.

SZINÉSZNŐ: Kádárné, a páholyosné, hazudik!

SZINÉSZ: Idehívtam.

SZINÉSZNŐ: Akkor is hazudik.

SZINÉSZ: Azt elhiszem. De nem kell nekem Kádárné! Van jobb, van jobb. Hét óra negyvenhét percet fölkeltem a mamám mellől és hátrahúzódtam a páholy háttérébe, a hol...

SZINÉSZNŐ: A hol?

SZINÉSZ: A hol valami czinóbervörös színpot...

SZINÉSZNŐ: Lógott a fogason, a belépőm, a mit tőled kaptam tavaly február 16-ikán a 29-ik születésnapomra.

SZINÉSZ: A 30-ik volt.

SZINÉSZNŐ: A 29-ik.

SZINÉSZ: 30.

SZINÉSZNŐ: 29.

SZINÉSZ: Mindegy...

SZINÉSZNŐ: Nem mindegy...

SZINÉSZ: Hát 29.

SZINÉSZNŐ: Az más.

SZINÉSZ: Szóval, egy vörös testőr-kabát...

SZINÉSZNŐ: Egy vörös belépő.

SZINÉSZ: Egy vörös belépő, jól van, egy vörös belépő, a melynek azonban sisakja volt és a sisakján fehér lószőrforgó és mindez a kanapén állott.

SZINÉSZNŐ: Mi állott a kanapén? A kanapén állott az én fehér strucczollas kalapom, mert fájt benne a fejem és én levettem.

SZINÉSZ: Jól van, beszopom, várj angyalom, van jobb, van jobb. Mialatt te a háttérben bujkáltál és társalogtál a vörös belépővel és a strucczollas kalappal, a mama fölkel, hátrament, valamit meglátott, megijedt, hirtelen visszaült előre. Mitől ijedt úgy meg a mama?

MAMA: (belép.)

SZINÉSZNŐ: Majd megmondja ő maga.

MAMA: Mi az már megint?

SZINÉSZ: Haha! Maga most azt hiszi, mama, hogy én magát vallatni fogom, hogy volt-e valaki tegnap a páholyban satöbbi és maga majd brillirozhat azzal, hogy százötvenet hazudik egymásután anélkül, hogy lélekzetet venne, mama drága, de nem, nem, én semmit se kérdezek magától, hiába olajozta be a balfülét a kulcslyukkal, itt nem nyílik tér az ön számára, én egy szót se kérdezek magától, mert én már hallottam, hogy nem testőr-kabát volt, hanem belépő, nem sisakforgó volt, hanem strucczoll és maga nem attól ijedt meg, hogy egy testőr nagyon közel állt a feleségemhez, hanem... hanem... hát tudja mit... hogy ne menjen innen ki hazugság nélkül, hát mondja meg, mitől ijedt úgy meg?

MAMA: Maga jutott az eszembe, maga drága. (Kifelé megy.)

SZINÉSZ: Vigyázzon, ne nyissa hirtelen az ajtót, mert ott meg a szobalány hallgatózik.

MAMA: Igen? Vigyázzon Erzsi, nyitom az ajtót. (Lassan kinyitja és kimegy.)

(Sünet.)

SZINÉSZ: Mezei meglátogatott a páholyban?

SZINÉSZNŐ: Meg.

SZINÉSZ: Bemutattad valakinek?

SZINÉSZNŐ: Nem volt ott senki, hát nem mutathattam be senkinek.

SZINÉSZ: És ha Mezei itt most belép?

SZINÉSZNŐ: Akkor két eset van. Vagy nem volt a páholyban senki, akkor Mezei azt fogja mondani, hogy nem volt ott senki.

SZINÉSZ: Vagy volt ott valaki...

SZINÉSZNŐ: Akkor Mezei előbb rám fog nézni és anélkül, hogy egy szempillám megrándulna, tudni fogja, hogy azt kell mondani, hogy nem volt ott senki.

SZINÉSZ: Hopp! Szóval, ha Mezei előbb rád néz, akkor volt ott valaki.

SZINÉSZNŐ: Mezei abban a pillanatban fog rámnézni, a mikor bejön az ajtón. Még mielőtt bármit kérdeztél volna.

SZINÉSZ: Hopp! És ha én elébe megyek? Ha a te távollétben kérdezem meg? Akkor mikor néz rád?

SZINÉSZNŐ: Akkor már ma reggel rámnézett.

SZINÉSZ: És ha én már tegnap este beszéltem vele?

SZINÉSZNŐ: Akkor tegnapelőtt nézett rám; és, hogy ne fáradj, 10 évvel ezelőtt nézett rám először és azóta mindig tudja, hogy mit kell mondania.

SZINÉSZ: És ha mindezek dacára most belépne és azt mondaná, hogy nálad az este volt egy testőr a páholyban?

SZINÉSZNŐ: Akkor egészen nyugodt volnék, mert tudnám, hogy te tanítottad be, hogy ezt mondja.

SZINÉSZ: Én tanítottam be? Szóval, ha elened vall, nem ér a vallomása semmit?

SZINÉSZNŐ: (figyeltlenül.) Ha te feltételezed, hogy a te kedvedért hazudik, pont ép oly joggal tételezem én fel róla, hogy a te kedvedért hazudik. Tedd ezt mérlegre, mérd meg, és be kell látnod, hogy Mezeivel teljesen hiába rukkoltál ki. Van még ennél is jobb?

SZINÉSZ: Van.

SZINÉSZNŐ: És mindez, a mit itt eddig velem csináltál, nem tréfa?

SZINÉSZ: Nem.

SZINÉSZNŐ: (súgva álló hangon.) Minden, a mit itt eddig csináltál, nem tréfa?

SZINÉSZ: Nem, fiam, nem.

SZINÉSZNŐ: És feltételezed rólam, hogy a távollétben, mialatt te dolgozol, kinlódol, kenyeret keresel, én katonákkal mulatok?

SZINÉSZ: Istenem... katonákkal...

SZINÉSZNŐ: Hogy én, a ki szabad voltam és ha csak egyszerűen tetszett volna nekem, a szeretőd lettem volna és mégis feleségül mentem hozzád, odaadtam a szabadságomat, az életemet... hogy én téged... hogy én a te távollétben katonákkal mulatok?

SZINÉSZ: De fiam, ne igazsd magad, ne csinálj jelenetet, én nem mondtam, hogy katonákkal mulatsz... én...

SZINÉSZNŐ: Hát mit mondtál? Sokkal rosszabbat mondtál. És mit csinálsz most? Most azt hiszed, hogy hazudtam nekem... hogy én tenéked hazudtam!... hogy én téged csallak...

SZINÉSZ: Az istenért, ne igazsd magad, fiam...

SZINÉSZNŐ: Mert még ha igaz volna is ez az örület, a mit biztosan megint Sárvári Kata hazudott neked rólam... biztos, hogy Sárvári Kata... még ha igaz volna is az, hogy megismerkedtem egy emberrel, hát változtat ez egy hajszálnyit is azon, hogy neked adtam a fiatal életemet? (Sü.)

SZINÉSZ: De drága jó fiam...

SZINÉSZNŐ: Hát szabad ezt velem csinálni?

SZINÉSZ: Na édesem... hát ezt igazán...

SZINÉSZNŐ: Velem, a kinek minden gondolata te vagy, a kinek az élete, a boldogsága, az öröme te vagy... te rettenetes, nyughatatlan vérű... hiszen így megölöd a kedvedet, hiszen így... hát azt hiszed, lesz közöttünk még egy ilyen jelenet? (Ezt hevesen mondta.)

SZINÉSZ: Nem, nem, nem fiam... az istenért, nézd...

SZINÉSZNŐ: Hát nem ismeri annyira, hogy tudnád, mi jön ezután? És te tudod, hogy ha énnekem mehetnének van, akkor el is megyek!

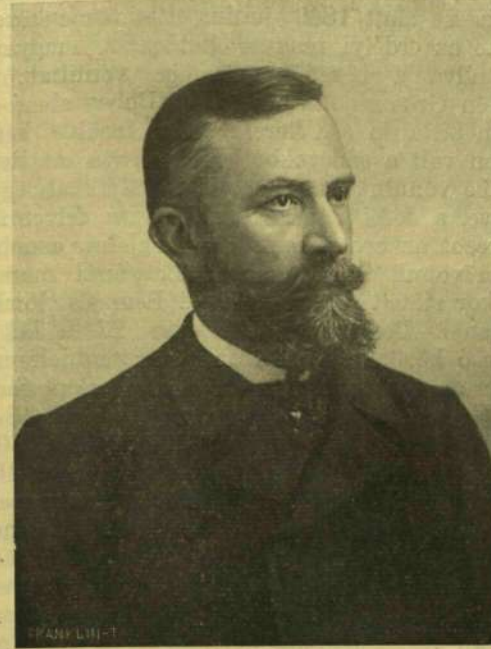
SZINÉSZ: Te képes volnál engem elhagyni?

SZINÉSZNŐ: És ha nem volnék rá képes, hát magamat is elhagynám. El én ezt a szerencsétlen életemet.

AZ ÖRMÉNY KÜLDÖTTSEÉG.

Az erdélyi és magyarországi részek örmény telepeiről a napokban egy nagyobb küldöttség tisztelettel *Govrik I. Gergely* bécsi örmény érsek vezetésével gróf *Zichy János* közoktatásügyi miniszternél. A küldöttségnek az volt a megbízatása, hogy egy múlt évi egyetemes egyházi határozat következtében a magyar országgyűléstől az 1868. évi törvényben elismert örmény püspöki szék szervezését, illetőleg helyreállítását kérelmezze. Magyarázat nélkül persze alig lehet megérteni, hogy miért kérelmezik épen most az örmények a püspöki szék szervezését.

Jókai Mór a múlt század hetvenes éveiben Szamosújvárott járván, a helyszínen kapott információk és benyomásai alapján elhatározta, hogy egyik, *Apafiáról* szóló regényében megírja az erdélyi örmények életét. Ebben a regényében akarta rajzolni azokat az ádáz csatákat, melyek a püspöki süveg körül folytak egy századnál tovább tartó időn át mindaddig, míg a Rómából kiküldött szentszéki vizitátor azt a javaslatot tette, hogy az er-

Thuróczy Vilmos, a számvevőszék új elnöke.

SZINÉSZ: Mária! Mit beszélsz?

SZINÉSZNŐ: Ezt nem bírom tovább, nem, én érzem, hogy köztünk mindennek vége...

SZINÉSZ: Nem... ne mondj ilyet... hiszen tudod, milyen örültem szeretlek...

SZINÉSZNŐ: És mégis gyanúsítás.

SZINÉSZ: Dehogy gyanúsítlak.

SZINÉSZNŐ: Hazugságokat hiszel el rólam...

SZINÉSZ: Dehogy hiszek el... Semmit se hiszek el...

SZINÉSZNŐ: Ezt nem mondd meggyőződéssel. Csak, mert tudod, hogy egy percig se maradok melletted, ha kinazol...

SZINÉSZ: Nem kinazolok, ígérem fiam, nem kinazolok többé.

SZINÉSZNŐ: Mondd meggyőződéssel, igaz szívvel, hogy nem hiszed ezt a rágalmat.

SZINÉSZ: Nem hiszem.

SZINÉSZNŐ: Tiszta szívedből mondtad, minden mellékgondolat nélkül?

SZINÉSZ: Tiszta szíveimből, mellékgondolat nélkül.

SZINÉSZNŐ: Mert szeretsz és bízol bennem.

SZINÉSZ: Szeretlek, bízom benned.

SZINÉSZNŐ: Az egész rágalom volt, hazugság volt, valaki gazul becsapott.

SZINÉSZ: Rágalom volt, hazugság.

SZINÉSZNŐ: Nem volt itt senki, a páholyban sem volt senki...

SZINÉSZ: Senki.

SZINÉSZNŐ: Csak én voltam ott, a mamával és rád gondoltam... és a te szép meleg szemedre gondoltam... és vágyódtam utánad, vártam, hogy jöjj már hozzám vissza... szerettelek...

SZINÉSZ: Édes... édes...

SZINÉSZNŐ: Milyen nagyon kell, hogy szeresselek, ha ezért meg tudok neked bocsátani... megbocsátok neked...

SZINÉSZ: (már térdel előtte.) Örök, egyetlen szerelmem vagy...

SZINÉSZNŐ: És most mond meg, ki a rágalmazó? Ki látott?

SZINÉSZ: (szégyenkezve.) Nem mondhatom meg.

SZINÉSZNŐ: Ki látott?

SZINÉSZ: Kinevetnél, ha megmondanám...

SZINÉSZNŐ: Látod? Látod, milyen szármalmas alak lehet az, hogy meg se mered nevezni... Látod, kiknek hiszel? Szeretsz?

SZINÉSZ: Szeretlek. (A kisütő csókolja.)

SZINÉSZNŐ: Hiszel bennem?

SZINÉSZ: Hiszek.

SZINÉSZNŐ: (a szemébe tartja a székendőt.)

SZINÉSZ: Bocssás meg... szerelmes vagyok... nagyon... és most... hát miért sírsz?

SZINÉSZNŐ: Hiszen ha én azt neked megmondhatnám, hogy most miért sírok... (El hátul.)

SZINÉSZ: (egyedül marad térdesen, a sarkára ül, bambán néz maga elé és bólogat.)

KRITIKUS: (belép.) Mit csinálsz te itt?

SZINÉSZ: Pszt! Most ne zavargj.

KRITIKUS: (súgva; szünet; hozza meg). Mit csinálsz, fiú?

SZINÉSZ: Ép most hiszem el neki, hogy nem voltam nála és nem csókoltam meg.

Balogh Jenő, a közoktatási minisztérium új államtitkára.

kikötte, hogy ismerjék el a nagyszabedbeni tartományi gyűlés törvényességét, továbbá a provizoriumi kormányzatot s követeltek küldjék el Nagyszabedben. Ilyen áron a koloniáknak azonban nem kellett a püspökség, hanem, mikor 1868-ban a magyar országgyűlés elismerte az örmény egyház autonómiáját, felirat útján kérték az országgyűlést a püspökség megalakítására. Erre a memorandumra félévszázadig nem kaptak választ, mert az országgyűlések és a kormányok is egészen megelégedtek róla. Ezt a választ jött tehát megszüretni most az örmény küldöttség, mely a múlt napokban az ország minden részéből a fővárosba rándult. És tagadhatalan, hogy volt ennek a deputációnak bizonyos exotikus jellege és reánk, magyarokra nézve bizonyos nagyhatalmi illúziója. A régi Rómában is a keleti törzsek megjelenése mindig ünnep számba ment, mert hódolatuk és jelenlétük rámutatott arra a nagy hatalomra, melyet a rómaiak a hódításban elértek. Nálunk a keleti elemet főképen az erdélyi imperium egyes pontjain, a Partiumban és a bánági részekben megmaradt örmények reprezentálják a szász, hogy itt élnek s hogy nyelvben, szokásban és erkölcsben egészen magyarrá váltak, annak az átalakító folyamatnak a bizonyosságát szolgáltatják, melyet a magyarság szellemi erje az egész fajra, mely műveltség dolgában az ország minden népénél legelőbb áll, évszázadok óta gyakorolt.

KÉT FESTMÉNY AZ OROSZOK 1849. ÉVI MAGYAR HADJÁRATÁRÓL A CZÁROK PÉTER-VÁRI PALOTÁIBAN.

Régóta ismeretes, hogy Szent-Pétervárott a czárok téli palotájában és III. Sándor múzeumában két nagy történelmi festmény van, melyek az oroszok 1849. évi magyar hadjáratából a világsí fegyverletét és egy másik hadi tényt ábrázolnak. Megemlékezett az elsőről Bolgár Ferencz, a későbbi honvédelmi államtitkár is 1891. évben megjelent Magyar Hirlapi cikkében, melyet a «Világosi zászlók» czime alatt közölt.

ÁSATÁS AZ ARADI VESZTŐHELYEN A VÉRTANUK HAMVAI UTÁN.

A két kép egyike a téli palota tábornagi termében csakugyan a világi fegyverletelt ábrázolja, másika pedig a III. Sándor-Múzeumban a Beszterce melletti csatát 1849 július hóban.

A világi fegyverletelt fényképe némely részleteiben nem elég éles, mert mint Tolsztoj írta, a festmény sötétebb helyen függ s így a főlvetel kevésbé sikerült.

Mielőtt a fegyverletelt ábrázoló festményről bővebben szólnánk, ismertetjük magat a festőt. A *Besztercei képen*, mely csak 1881-ben készült, orosz irással megvan a festő neve: G. Willewald.

Willewald Bogdán Pawlovitsch a szentpétervári akadémia tanára (született 1817-ben Pawlowskban), orosz császári titkos tanácsos, ki utolsó éveiben Drezdában lakott és ugyanott is halt meg. Mint Miklós csárnak udvari csatakép-festője, herceg Paskievics magyarországi hadjáratában kísérte és jelen volt a világi fegyverletelnél. Kétséget nem szenved, hogy ha Willewald nem jegyezte is fel nevét a fegyverletelt ábrázoló képre, ez is az ő műve.

AZ ÖRMÉNY PÜSPÖKSÉG FŐLÁLLÍTÁSA ÉRDEKÉBEN A KORMÁNYNÁL JÁRT KÜLDÖTTÉSG. — Uher fényképe.

hadtestnek Grotenhjelm tábornok alatt levő hadosztálya Springinsfeld osztrák dandárának vezetése alatt 1849 június 19-én megközelítette az erdélyi magyar határt. A magyarok hátrálva a borgói sáncokba vonultak, de 22-én Grotenhjelm támadását Dobay alezredes nem bírta ki s a keresztútba kerülve, kénytelen volt a sáncokból Beszterczén át Bethlenbe vonulni, hol más zászlóaljakkal egyesülve, a dési sáncokban kívánta felvenni a harcot az oroszokkal. Grotenhjelm azonban nem vonult előre, hanem Borgónál maradt. Ekkor sietett az oroszok elé Bem és Somkerekén és Beszterczén áthaladva, 27-én Jád és Borgó között ütközött meg Grotenhjelmmel. A csata eldöntetlen maradt, mert Bem Jádra és Grotenhjelm Borgóra vonult vissza. 18-án újabb csata. Ez sem volt döntő. Bem 3000 főnyi dandárát július 10-én Beszterce mellett hagyván Székelyföldre indult. Grotenhjelm azonban ezen a napon a fegyverletelt bejelentéssel szintén megmozdult s megtámadta Beszterczénél a csekély magyar haderőt, mely hátrálni kezdett. Bem még elég jókor érkezett ugyan vissza a csata helyére, de a győzelmet nem bírta már a mieink számára kivívni s Szeredfalvára vonult vissza, hol Damaszkint hagyta, ki Grotenhjelm elől Szász-Régenig hátrált, honnan azonban Grotenhjelm is július 17-én visszavonult Beszterczére.

A kép valószínűleg a július 10-iki ütközet egyik jelenetét ábrázolja.

Áttérhetünk már most a mintegy két méter magas és négy méter széles második képre: a világi fegyverleteltre. Itt azonban előre kell bocsátani, hogy miként írja le maga a magyar sereg fővezére, Görgey, 1852-ben megjelent művének második kötetében (423—426. l.) a fegyverletelt, mely leírás egyszersmind kritikája is a festményen látható történelmi nagy jelenetnek.

„... lassan közeledett ez alatt a magyar hadsereg eleje a malomcsatornához. A hid keskeny volta könnyen fönnakadásra és zavarra adhatott alkalmat. Ennek elejét veendő, visszatermés kísérőimmel a csatorna hidjához és e helyről úgy intéztem az egymásután érkező csapatoknak a csatorna és Szőlős helyisége közti térségen, tömegidombban, két harcvelő felvonulását arczelva a Zarándnál álló orosz hadzöm felé, hogy az első harczeit a III. és a VII. hadtestek képezték s a második harczeit az I. hadtest; közülük összes tüzérségünk sorakozott, a szekerészet leghátul. A felhőtlen ég boltjáról tűző nyári napnak szellő által nem enyhített rekkenő hősége rendkívül kés-

leltette a csapatok menetét. Azután meg nem is volt többé semmi okuk sietni.

Mikor az utolsó osztagok is átkeltek a csatornán; a nap leáldozóban volt. S az esti szürkületben 1849. évi augusztus 13-án egy orosz hadtest parancsnoka, gróf Rüdiger lovassági tábornok tartott szemlét a vezetésem alatti magyar csapatok felett. De a huszár talpon állt lova fejénél, kardja a nyeregkápára volt akasztva; a gyalogság fegyvere gúlában; az ágyú mind szorosan egymáshoz szorult, védtelen. És védtelenül ott heverték a zászlók is a fegyvertelen hadsörök előtt...

Kiegészíti ezt a leírást Görgey István, ki szintén részese és szemtanúja volt a fegyverleteltnek, munkája III. kötetében (614—617.) foglalt következő magyarázatával:

„Egyfelől Görgei Arthur erkölcsi fölnye, személyes tekintélye — másfelől hadseregének fegyelme, a legutolsó próbát is kiállta — a legnehezebbet... Mikor már a felvonulást bekezdő I. hadtestünk (Nagy Sándor) útja közeledett a hidhoz: bányám üzenetét küldött a távol csapatjainál tartózkodó Rüdiger grófnak, hogy felvonulásunk kész. Ekkor végtől végig fölhangzott az utolsó magyar vezényszó: a gyalogságnak «Fegyvert gulába!» Azután minden zászlóalj jobbra kitért az üres közbe, melyet minden két-két zászlóalj közt hagytak. A huszárok leszállva s a kardot nyeregkápára akasztva, rövid kantárszáron tartották a lovat. Az ágyúk szorosan egymás mellett... Megjelent gróf Rüdiger orosz lovassági tábornok hadtestparancsnok és Görgey Arthur jobb oldalánál siri eszében az esti szürkületben végig lovagolt a lefegyverezett magyar hadsereg előtt... Azután a csatorna felől, hol a III. hadtest (gróf Leiningen tábornok) és a balszárnnyon a Hannover huszárezred állott, Rüdiger visszatért Zaránd irányában csapatjaihoz. Midőn Görgey kis darabig kísérelte: a balszárnnyon felhangzott: «Eljen Görgey!» utoljára... ekkor bányám hirtelen leborult — egy percze csak — hű lova nyakára...»

„Ezen leírásokból kitűnik a 32, illetve 58 év alatt soha senki által kétségbe nem vont tény, hogy a magyar Feldunai Hadsereg az önkéntes fegyverleteltől tökéletes katonai rendben végezte; a katonai erények legnagyobbikát, a fegyverletelt utolsó pillanatát föntartotta. Melyik vajjon ez az utolsó pillanat? És melyik pillanat az, mely amaz örök emlékezetre méltó jellemvonást, a fegyverletelt, festményben kifejezve megörökíteni leginkább alkalmas?»

Erre Görgey István, kívül a képet e sorok írója megvitatta, ezt felelé:

„Egyedül az, mely mint utolsó legmélyebb benyomás, ma is kiolthatatlanul él emlékezetemben:

„A két mozgalom: A Világosvár alól ide a szőlősi sikra menetelés és itt csatarendbe fölfejlődés — meg a fegyverletelt actusának befejezése után természetesen bekövetkezett feloszlás mozgásai közti ünnepélyes nyugalom pillanatja.

„Ezt a pillanatot — a szigorú katonai rend és fegyelemnek és a szörnyű végzetbe való elszánt megadásnak ezt a nyugodt nagy pillanatot nem adja vissza a szentpétervári festmény mint egy tekintet az itt látható fényképmásolatra mutatja.

Maga Nevošcin Fedor Petrovits 1849-iki Hadjárat Emlékeiben írja: «A fegyverletelt a legnagyobb rendben augusztus 13-án ment végbe a nélkül, hogy valamely részről még a legcsekélyebb zavar is keletkezett volna.» Rüdiger és Görgey egyedül lovagoltak el a temetésre összegyűlt csapatok előtt.

A pétérvári festmény, mondja Görgey István «amaz emlékezetes pillanatot és mind annak, a mit ez tényleg kifejezett, igaz képpel épen ellenkező jelenetét: a magyarok és oroszok tömegének szoros egymáshoz tapadását, összekeveredését ábrázolja.

„Ilyen jelenet elképzelhető egy órával később történtek, a mikor bányám a körülbelül egy órányira fekvő Zaránd közelében egy magános házban orosz tábornokok (és engem is orosz tisztet) megvendégeltek jó forró teával a nagyon hidegre vált éjszakában.

E ténynel szemben a pétérvári festmény közepe táján nagy kavarodásban kinyújtott karral, kendővel bekötött hajdon fejéről eléggé

Willewald orosz festő vízfestménye. GÖRGEI ARTHUR 1849-IKI ARCZKÉPE.

felismerhető Görgey Arthur alakja egymaga is bizonyítja, hogy a szentpétervári festmény tisztán *utolagosa műtermi* compositio phantasiából és így nem felel meg a fegyverletelt ünnepélyes tényének.

Ez feltétlenül bizonyos; ám de ha a fegyverletelt közvetlen aktusa után képzelhető is az a jelenet, melyet a kép ábrázol, annak bekövetkezését még sem lehet valószínűnek tartani. Gróf Rüdiger, mondja a tábornok öcséje, erősen hitt Görgey fegyverletelti ajánlatának őszinteségében, de környezete aggályokat táplált. Megnyugtató kedvéért tehát Rüdiger előző éjjeli csapatait csatárakész állásba helyezte el ágyulövésnyi távolságban a magyarok számára kitűzött helytől. Rüdiger egyedül tartotta a szemlét Görgey oldalánál átvétel jelül. Egyedül lovagoltak el a sereg előtt és egyedül távoztak az esti szürkületben!

Arra, hogy az orosz csapatok és tábornokok a magyar sereghez jussanak egy óránál is több idő kellett volna és pedig gyorsfutamban úgy, hogy mire az oroszok a magyar sereggel ily közelségben barátkozhattak volna, mire pedig gróf Rüdiger részéről az engedély megadása alig képzelhető el, már koromsötét éj borult a fegyverletelt színhelyére!

A fegyverletelt jelenetnek ábrázolásából tehát az a részlet, mely Görgeyvel a magyar tábornokok és főtisztek és Rüdigerrel az orosz tábornokok és főtisztek csapatának együtt-létét tünteti fel, már csak a festő compositió-jához tartozhatik, melylyel érdekesebbé kívánta tenni a művet.*

Úgy véljük, hogy az előbeocsátottakban közölt adatok elegendők azoknak a képeknek magyarázatára, melyeket itt bemutatunk. Hiányos lenne azonban közleményünk; ha ebben is kifejezésre nem juttatnók őszinte hálánkat gróf Berchthold szent-pétervári nagykövetségünk irányában is, kinek köszönhetjük, hogy ezeknek a nagyérdékű festményeknek másolatait a «Vasárnapi Ujság»-ban közzétehetjük. X. Y.

ÉGI ÉS FÖLDI SZERELEM.

REGÉNT. (Folytatás.)

Írta Neera. — Olaszból fordította Balla Ignác.

Remo újból és újból elolvasta ezt a néhány soros levelet, összehúzta szemöldökét, újjáival idegesen dobolni kezdett, fel-fel-sóhajtott és arra a meggyőződésre jutott, hogy e pillanatban már nem maradt hátra egyéb, mint hogy

* A világi fegyverletelt lefolyását különbözőképp írták le még a szemtanúk is: azok pedig, kiket politika vezetett az előadásban, ki is színezték az egyes mozzanatokat. Mi nem foglalunk állást se az egyik, se a másik felfogás mellett, s e cikket, melyért a szerzőnek, közéletünk egy közbeesésében álló jelesének köszönetünket nyilvánítjuk: minden változtatás nélkül in extenso közöljük. (Szerk.)

egyedül kell az utat hazafelé megtennie. Útnak is indult azonnal.

Milyen különös egy história! Az egész mai nap olyan rendkívüli volt már: a vizsga a Konzervatóriumban, az a zene, az a viharos fogadtatás, a siker és aztán... aztán... Nem akart egyáltalán rosra gondolni. Attól a pillanattól kezdve, hogy Ippolito irt, nem talált többé okot a nyugtalankodásra. De hát mit mondjon majd Romolónak? Ez volt a leg-súlyosabb kérdés. Ő, a maga részéről, a szerencsétlenségétől való félelem után, most már nyugodt és melegegett volt, mert nem kellett attól tartania, hogy valami baj érte utól Ippolitót.

— Fiatalos megmondatlanság, — mondta magában és sunyin mosolygott. — Biztos, nem egy barától, de hét vagy nyolcezer van szó, a kik körülfogták, ingerkedtek vele és mit tudom én, még mit nem tettek! Biztosan rábeszéltek, hogy üljön le velük egy ünnepi lakomához. A mai sikere után pedig ilyesmit visszautasítani igazán gögösség lett volna. Így hát velük lakmározott és biztosan néhány pohárkával többet is ivott, mint a mennyi a szomjúság féltelen csillapításához szükséges...

Monológjának enné a pontjánál a derék tanítónak be kellett ismernie, hogy ma ő sem tudott ellentálni a kísértésnek és jóakarattal, kissé tréfásan elkomolyodott, miközben némileg még érezte a Marsala hatását. Semmiség! Semmiség!

Ezzel a kiáltással és botját könnyedén megforgatva lépett a konyha küszöbére, a hol a kis cselédeány szájtátva nézett reá.

De a mikor arról volt szó, hogy Romolóval közölje, hogy egyedül tért haza, az ügyet már megint nem találta olyan egyszerűnek. Mit, nem elég, hogy későn jön haza, de még hozzá egyedül? És hol lehet most Ippolito? Erre a kategórikus kérdésre Remo nem tudott őszintén megfelelni, de azért megkísérelte, hogy ecsetelje az egész mai rendkívüli napot, az emberektől túlszűfolt Conservatóriót, a szeremény óriási sikerét, az ünnepeltét, az elragadtatást, azt a gyönyörű jövőt, a mely unoka-öccsükre vár.

— De hol van Ippolito? — harsogta az óriás, a kinek roszkedve tetőpontjára emelkedett.

Mint a gyerek, a ki visszaretten a keserű orvoságtól, a melyről azonban tudja, hogy mégis le kell nyelnie, Remónak vissza kellett térnie erre a kínos kérdésre és rá kellett magát szánnia, hogy pontról-pontra elmondja az egész dolgot, mialatt Romolo egyre káromkodott és Rosalba gúnyos megjegyzéseket engedett meg magának.

— De láttad legalább te magad is ezeket a barátokat? — kérdezte Remolo.

— Nem, nem láttam őket.

— Együtt mentek el a Conservatórióból? Beszéltek ők közben valakivel?

— Hát ha szorosan vesszük, nem beszélt. Előtte ment és közben meghajolt egy nő előtt és üdvözölte.

— Egy nő előtt? — szólt közbe azonnal Rosalba. — Ki volt az a nő?

— Nem tudom. Egy fehérruhás nő volt, a ki kocsiba szállt.

— Szép? Fiatal?

Remo egy pillanattal hallgatott és aztán az elragadtatás hangja tört ki belőle:

— Mint a nap!

Rosalba szemtelen nevetésben tört ki és nyomasztóan hozzátette:

— Na hát megvan az a bizonyos barát!

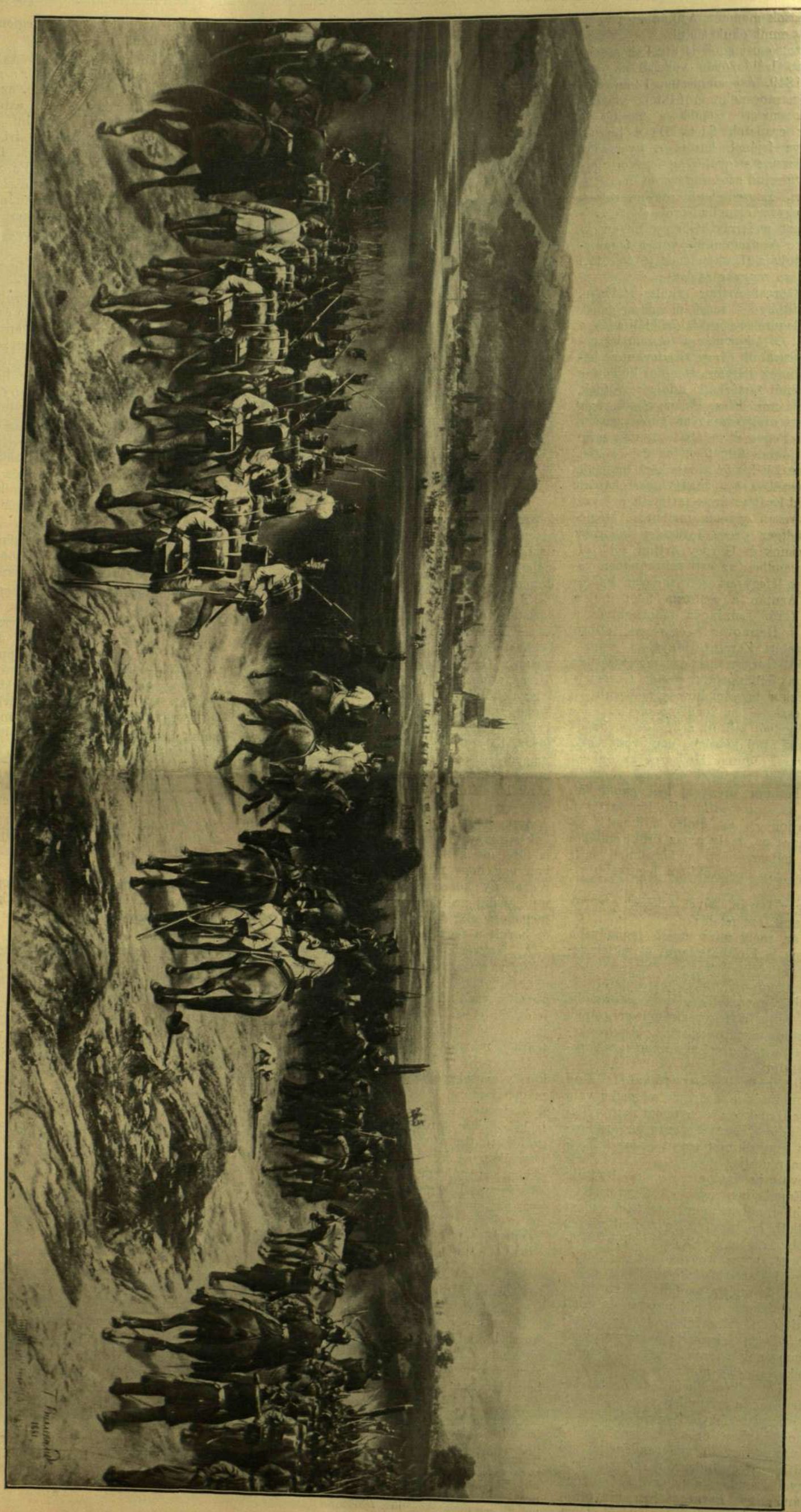
— Mit akarsz ezzel mondani? — kérdezte zavartan Remo.

— Azt mondom, hogy egy fiatalember nem tűnik el csak úgy, ok nélkül, ha asszony nincs a dologban. Még most sem érted? Ő volt!

És ezzel a győzelmével még nem érte be és gúnyos, sokat jelentő arckifejezéssel hozzátette:

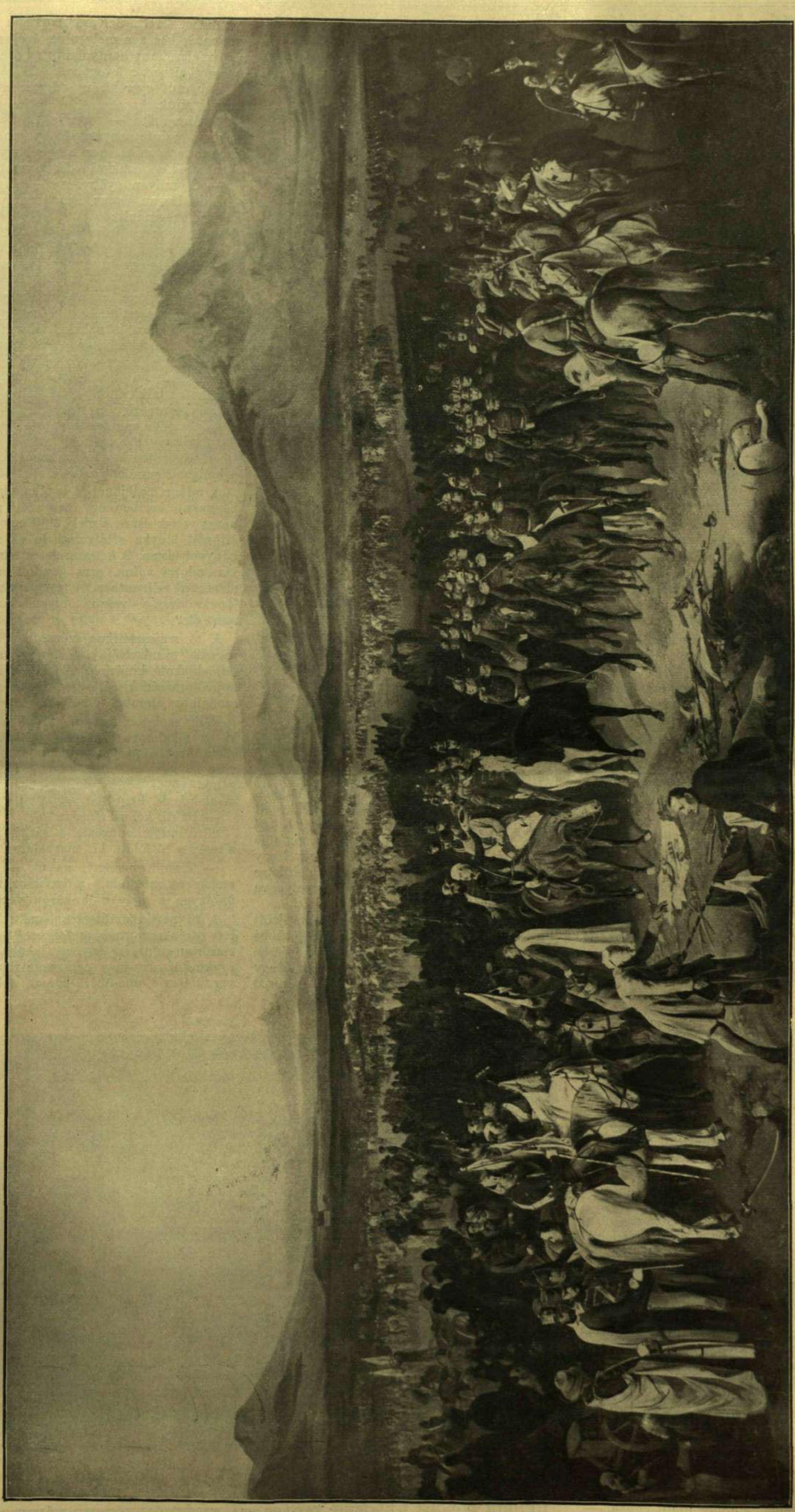
— A vampir!

— Nem, nem vampir! Ő, semmiesetre sem az, — tiltakozott lovagiasan Remo. — Ahhoz nagyon is szép!

A HRSZTERKOCZI OSZTÁLY 1849 JÚLIUS 10-ÁN. — WILHELM FESZMŰVE.

A MAGYAR SZABADSÁGHARCZRA VONATKOZÓ FESTMÉNYEK AZ OROSZ CZÁR TULAJDONÁBAN.

A VILÁGOSI FEGYVERLETÉL 1849 AUGUSZTUS 18-ÁN. — WILHELM FESZMŰVE.

A MAGYAR SZABADSÁGHARCZRA VONATKOZÓ FESTMÉNYEK AZ OROSZ CZÁR TULAJDONÁBAN.

INDULÁS A VADÁSZATRÁ.

XIII.

Boldog órák.

Lilia így szólt don Peppinóhoz:

— Adja el nekem, vagy adja bérbe, vagy kölcsönözze nekem az ön öreg villáját a tó mentén: szükségem van rá sürgősen.

Don Peppino egy antik lovag hódolatjelző mozdulatával hajolt meg a signora előtt:

— Máris rendelkezésére áll.

E rövid megegyezés után pár nap múlva Lilia és Ippolito egy gyönyörű augusztusi reggelen gőzhajóra szállott a Como taván.

A fedélzet ormanak karfájára támaszkodva, a kíváncsiaknak hátat fordítva, aranyos napütésben, lelkükben égi boldogsággal, ott lebegtek ég és víz között és úgy érezték, hogy a végtelenség övezi őket. Mit törődtek ők most a fenséges nyárilakkokkal, a melyek a tó két partját szegélyezték, mit törődtek az elegáns urakkal és hölgyekkel, a kik fel-feltűntek a hajó lépcsőin? Alig néztek még arra a kis csónakra is, a mely a partmenti kis fészekbe, vágyaik helyére fogja vinni őket.

Most végre megszólalt Ippolito:

— Most mirajtnak a sor, úgy-e?

És Lilia válasza, a ki karját az övébe fűzve, ott állott a fedélzeten, nem volt egyéb, mint egy erős, de gyöngéd kézzorítás.

A szokásnak ez a módja, mely magába foglalta a nászutazás minden boldogságát, fiatalos és ártatlan örömmámmorral töltötte el lelküket. Lilia számára a szerelemnek üde és tiszta kivirágzása volt, a mely egész életére kiható erejű lesz. És Ippolito lelkét is boldogság, olyan végtelen boldogság töltötte el, a melyben az élet és halál minden kérdése elenyészett és a melyben a lélek titokzatos hangokat vél hallani, a melyekből a magasabbrendű élet misztériumait érzi feleledni. A földi élet isteni pillanatai voltak ezek.

Bármennyire igyekeztek is elrejtőzni a világ elől, nem vonhatták ki magukat teljesen úti-társaik érdeklődő és kíváncsi pillantásai alól, a kik, a mióta ők csak megjelentek a fedélzeten, folytonosan figyelemmel kísérték őket. Lilia szeszélyéből, a melynek Ippolito ellenmondás nélkül engedelmesskedett, mind a ketten egyforma fehér vászonruhában voltak és világoskék nyakkendőt, egyenes karimájú, világoskék szalagú szalmakalapot viseltek. Ilyen fiatalon és ilyen szépség mellett ez a kis különzködés, a mely azonban semmiképen sem lépte át a jóízű határát, még elragadóbbá tette őket, a kiket mindenki fiatal házaspárnak tartott.

A mikor a Como öblét elhagyták és a hajó szinte súrolta a terraszt, Ippolito hirtelen valami különös illatot érzett, a mely egy kertből áradt feléje és fejét magasra tartva, teli tudóval szivta magába.

— Ez az *olea fragrans*, — mondta Lilia, — ennek a tó melléknél különös illatú virága.

És megmutatta Ippolitónak, a ki ezt a virágot nem ismerte, az apró, csoportokban álló virágokat, a melyek karsú, smaragd zöld ágon himbálózta.

— Csodás illat! — sóhajtott Ippolito és szemével követte a virágbokrokat, a melyek a parttal együtt el-eltűnédeztek.

— Még találkoznunk újabb velük, — mondta Lilia, — a tó partjai tele vannak vele!

Ippolito közben újabb fölfedezést tett és ez meglepte. A partmenti házak és villák, valamennyi egy-egy nő névvel díszelt homlokzatán, édes, titokzatos nevekkel, a melyek a fehér vagy rózsaszínű alapról ragyogtak elő, hogy újból el-eltűnjenek a parti fák lombjai mögött és aztán megint újabb és újabb nevek kerüljenek elő, a melyek megint elfelejtődnek rejtejt szépségeikkel és rejtélyes szerelmeikkel.

— Ó, egymást szeretni örökké, örökké itt élni egymás mellett és egymást szeretve, Lilia! Lilia nem felelt azonnal, hanem a víz fölé hajolt, mintha napernyőcskéjének végével egy szót akart volna az örökké változó vízfelületre írni, de aztán felemelte a fejét és mosolyogva nézett a szerelmes ifjúra.

A napsugár volt-e az oka, a mely rátűzött Lilia hajára és még ragyogóbbá, föld fölöttibbé varázsolta egész lényét, egy újabb gödröcske megjelenése volt-e a mosolygó arczon, vagy Lilia raffinált eleganciája, de Ippolito könnyű

szédülést érzett. Szívére szorította a gyönyörű teremtés kezét, a melyet az övében tartott és most elcsattant hangtalanul az a csók, a mely már ott úszott a levegőben.

Egy csúf gyerekleány tágramerét szemmel nézett rájuk.

— Menjünk! — mondta Lilia és ezt erősebben, szinte anyáskodó parancs hangján mondotta, a mint már az asszonyok szokták, a mikor kis kezükkel a férfit vezetni óhajtják.

— Ó, milyen győtrelem! — sügta Ippolito. Lilia lassan és az ifjú asszonykák méltóságával megindult:

— A ki szeret, követ.

Lementek az üres hajószalónba.

— Így kellemesebb. Főnt túlságosan világos van.

Ippolito fekete szemé ingerkedve ragyogott fel ennél az ártatlan hazugságnál:

— Igen, igen, itt sokkal kellemesebb.

Leültek a kördívánra, mindjárt a bejárat mellett, úgy, hogy azok, a kik a szalón előtt elhaladtak, nem láthattak be hozzájuk. Előttük egy kis asztalka állott, mögöttük a kerek hajóablak. Szinte úgy érezték, mintha otthon volnának, az élet mindennapiasága eltűnt körülöttük. Keveset beszéltek, azt is szűkszavúan és szórakozottan és lelkük megértette, hogy ez a hallgatás mindent kifejez.

A mikor Balbianellót is elhagyták, az egyik partmenti kertben egy nagy zöld szalagúterhes házat vettek észre, a mely előtt egy rózsaszínbe öltözött lányka sétálgatott le és fel, kezében könyvet tartva. A két szerelmes, a nélkül, hogy kimondta volna, arra gondolt most ugyanabban a pillanatban, hogy vajjon ez a kis lányka lesz-e valaha olyan boldog, mint most ők?

A tó majesztétikus szépsége Bellagionál elragadta mindkettőjüket, a mint a kis kerek hajóablakon kinéztek. A mikor a tó utolsó hajóállomásán kiszállottak, úgy érezték, mintha csodálatos álomból ébredtek volna fel.

Félig szolgál, félig paraszt külsejű ember, a ki ez alkalomra legszebb ruháját vette fel, várta őket a paron és bemutatkozott, mint a villa felügyelője. Lilia, a ki csak most tért magához ebből a szerelmi, mámoros álomból, megkérdezte, hogy hol van a villa.

— Itt ni, kérem alásan!

Sűrű erdőcske övezte a sárgás-fehér házat, a mely a tó fölött, kis magaslaton állott.

— Tizenöt percnyi az út, — mondta az ember és megindult a kavicsos, fűvel benőtt ösvényen, a mely a lankáson vezetett fölfelé.

A tó partja amfiteátrum-szerű körben hajlott itt és komornak mutatkozott. Csak itt-ott, elszórtan tűnt fel egy-egy lakóház, jó messze egymástól. Ez már nem volt többé a derűs, napsütéses Como-öböl, hanem sokkal inkább

PIHENŐ.

Jelky Gyula festménye.

HENRIK POROSZ HERCZEG VADÁSZATA KISJENŐN, JÓZSEF FŐHERCZEGNÉL.

A főherczeg (Törzs) a mellette ülő Peredy Judit-hoz (Gombaszögi): Elárasztom magát virággal, sárga lilium! (I. felv.)

Judit (Gombaszögi) a főherczeghez: Nem! Kérem nem! (II. felv.)

az a romantikus magány, a melyről don Peppino beszélt.

— Ó, most végre magunk mögött hagytuk a világot! — kiáltott fel Lilia, előreszaladva és kezeivel tapsolva. — Égek a vágytól, hogy már láthassam falusi fészkünket.

— Itt! — mondta az ember, a ki megállott egy vasrácsos kapu előtt, a mely mögött mohal benőtt és a lombos sűrűbe elvesző kölépés volt látható.

— Itt? Különös bejáró ez egy villába, de azért egészen kedves. Inkább olyan, mintha egy vad erdőbe vezetne. Látsz itt valamit Ippolito, a mi villára emlékeztetné az embert?

Ippolito nem látott semmi egyebet, csak Lilia karsú alakját, a mely szinte csak lebegett a lépcső felett, majd egy hirtelen szökkenéssel mellette termett. Lilia most futni kezdett és ő utána futott, a mely izzó arccsal és ragyogó szemmel, felindulva az új gyönyörtől, utól nem érte a magaslaton.

Alacsony, de azért tágas, bár nem túlságosan szabályos épület állott előttük. A falai világos, könnyed rózsaszínűek voltak, antik formájú eszerpöföld emelkedett a falak fölé és a kémények apró toronyalakúak voltak.

Ippolito ösztönszerűen egy nevet keresett, a

melynek a ház homlokzatára kellett volna írva lennie.

— Nincs neve, — mondta Lilia, — de ez annál jobb, mert máskülönben még féltékeny lennék.

— Ó, itt is van *olea fragrans*! — kiáltott fel ugyanekkor diadalmasan Ippolito.

— És ez a fő, — tette hozzá komolyan Lilia.

Az *olea* szokatlanul buján virágzott itt. Ippolito, a mint elhaladt mellettük, nem állhatta meg, hogy egy ágat le ne törjön, majd annyit szedett, hogy valósággal elborította vele szerelmest.

— «Milyen szép vagy te, én szerelmesem!» Saaron rózsái nem illatozhatnak edesebben, mint ezek a virágok. Érzed? Érzed? A mi szerelmünk édessége árad ki belőlük!

Lilia a virágok fölé hajolt. Majd felvirágozva és ünnepi boldogsággal lelkükben a ház felé tartottak, a hol egy mosolygó arcú nő várta őket.

— A feleségem, — mondta a felügyelő.

Ippolito egy pillanatra zavartan nézett Liliára.

— Kedves unokaöcsém, ez a két derék ember lesz a mi új barátunk, — mondta Lilia nyugodtan és természetesen.

Basarocz hadnagy (Latabár). Énekel: A czimbalmos a czimbalmával czimbalmozik minden este. (I. felv.)

Thurzó főhadnagy (Molnár) Dr. Peredyhez (Fapp): Ne habozz! (III. felv.)

BIRÓ LAJOS «SÁRGÁ LILIAM» CÍMŰ SZINDARABJÁNAK ELŐADÁSA A MAGYAR SZÍNHÁZBAN. — Jelky Gyula festménye.

épen van. Nem leszünk válogatások, ugyebár kis unokaöcsém? Ha más nem akad, beérjük egy pohár tejjel és egy-két baraccal is.

— No, reméljük, hogy akad még más is, — mondta Ippolito, némi aggodással, a mi fogalmat nyújtott fiatalos étvágyáról és a mi egyúttal nevetésre birta Liliát és a felügyelő feleségét is, a kik egyszerre nevetésbe törtek ki.

— A férjem majd szobájukba vezetői úraságokat, a míg én a konyhába nézek egy pillanatra.

Szép márványlépcső vezetett fel az előcsarnok jobb oldalából az emeletre, a mely körül, mint a régi veneziai házaknál, galleria futott körül és az összes szobák ide nyíltak.

— Ha a signora ezt a szobát óhajtáná elfoglalni, ez a szegény grófnő volt, — mondta a felügyelő, — de ha parancsolja, rendelkezésére állhat don Peppino szobája is, vagy akár a vendégszoba. Nem készítetünk elő ugyan egyiket sem előzetesen, mert a gazdám parancsa úgy szól, hogy uraságoké fognak választani.

— Ó, — felelte Lilia hirtelen, — a vendégszoba is jó lesz. Nagyon csinos.

Bizonyos gyöngéd tapintatosság tartotta távol attól, hogy a villa tulajdonosainak magánlakosztályait foglalja el; de ebben a választásban sem vesztett semmit, mert a szobák, a melyeket kiválasztottak, a kertre néztek és gyönyörű folyondárral befutott erkélyük volt.

— Ha itt nem érzem magam úgy, mintha paradicsomban volnék, hát ez igazán csak az én hibám!

Ippolito is fonszágának találta ezt a helyet. És mert a szerelmen és hallgatás sokszor többet mond, mint bárminő szóáradat, lopva és hallgatagon egymásra mosolyogtak.

Lilia gyors mozdulattal vetette le kalapját és keztyűjét, mialatt Ippolito a szomszédos szobát, a melyet magának választott, vette szemügyre.

— Gyere csak, nézd meg ezt a szobát is, Lilia.

Lilia átment a szomszéd szobába és minden legesekelebb tárgyánál, a melyet együtt fedeztek fel, boldogan és elégedetten mosolyogtak egymásra, mert érezték, hogy a kötelek, a mely összfűzte őket, pillanatról-pillanatra erősebb lesz és szinte egybeolvastja lelküket.

— Lilia!
— Ippolito!
Igen, mind a ketten mondhatatlanul boldogok voltak.

— Ha uraságoké parancsolják, az uzonna készen van, — jelentette a felügyelő felesége. — Hogy hívják magát? — kérdezte Lilia az asszonytól.

— Mansueta a nevem, de a grófnő ő méltósága csak Mansá-nak nevezett mindég és don Peppino is, a míg fiatalabb volt, ha kijött ide, mindég csak Mansának hívott, mert az én anyám volt az ő dajkája. Akkor még tetszett neki itt az élet; de később már unatkozott is; hanem hát ez természetes is egy olyan nagy úrnál.

A becsületes arcú asszony, a kinek arcán csak alig néhány ránc mutatkozott és okos szeme jószágosan ragyogott, csendesen mosolygott.

Az ebédlőterem sötétzöld, fényezett butoraival és számos pohárszékével, a melyben antik Fayence-edények állottak, derűs benyomást tett Ippolitóra és Liliára. A falon köröskörül képek függtek, madarak, virágok, gyümölcsök. A terem közepén pedig ott állott a megrakott asztal, csodálatosan finom szövésű asztalterítővel.

— Parancsukra! — mondta Mansa asszony.

— Ó, hiszen ez a ház gyönyörű. Sohasem hittem volna, hogy vidéken az eredetiség és a grácia ilyen elragadóan karöltve találkozhatik.

— Épen csak vidéken! — felelte Ippolito. — Tulajdonképen csakis vidéken találkozhatsz az ember eredetiségekkel. A nagyvárosok nem egyebek, mint óriási bérkaszányfák. Itt úgy érzem magam, mintha otthon volnék.

Boldogan és derűsen ültek asztalhoz, szorosán egymás mellé, mint a hajó szalójában és a mikor Mansa távozott és magukra hagyta őket, félkézzel egymás kezét fogva, egy és ugyanabba a gyümölcsös haraptak, ugyanabból a pohárból ittak és bizony, közben-közben a pohár szélét egymás ajkával cserélték föl.

— Mondd, hogy szeretsz!

— Szeretlek.

— Mondd még egyszer.

— Szeretlek.

Erre a válaszra Ippolito, a ki lelkében boldog mámort érzett, megnyugodott ugyan, de csak rövid időre. Vulkán lázongott lelkében és vágyódást érzett Lilia csókja után.

Mansa felszolgált a pompás kávét, majd a két szerelmes elhagyta az ebédlő-termet és lement a kertbe. A derék, egyszerű Mansa tekintete kísérte őket, a ki boldognak látszott, hogy a vén, elhagyott házba újból lakó költözött.

— Úgy látom, ezek értik egymást! — jegyezte meg a felügyelő.

— Mit akarsz? — felelte Mansa. — Az ő korukban mi sem voltunk különbek. Mindennek megvan a maga ideje, nem?

A kert, a mely már nyolc év óta el volt hanyagolva, olyan volt szinte, mint valami erdő. Liliának igaz örömet szerzett a régi ösvényeket megkeresni, a sűrű lombú fák és hortenziák fantasztikus bokrai között, míg a nap-sütésesebb részekben az *olea fragrans* fehér virágának illata mámorosította meg Ippolitót.

— Ó, itt rózsák is vannak! — kiáltott fel boldogan Lilia, felfedező úttal.

— Rózsák, rózsák, rózsák! — kiáltotta Ippolito és feleje sietett.

A két boldog teremtsé minden szavában, minden mozdulatában ott kísértett, lobogott a legfenségesebb érzés: a szerelem.

— Ó, ez a gyönyörű erdőcske! — tört ki Liliából a lelkesedés, a mint behatolt a sűrű lombok közé, a hol a nap sugar is zölds fényben ragyogott és a leelőg rózsák, mint apró, lefátyolozott, diszkrét lámpácskák ragyogtak.

Ippolito a csodálkozástól némán nézett maga elé. Melyet lélegzett, mintha magába akarta volna szívni az élet minden édességét. Egy rózska, a mely nagyobb volt, mint a többi, homlokát horzsolta és tövisével könnyedén megkarcolta. Ippolito végighúzta kezét a homlokán és érezte, hogy vérzik. De Lilia ugyanabban a pillanatban már feleje lépett és megcsókolta a sebesült homlokát.

És ebben az augusztusi forró déli órában a rózsák és a közeli *olea fragrans* illatában úgy érezte, hogy lelkében a szerelem, a földfeletti szerelem csodálatos orgonahangjai zúgnak fel isteni erővel...

(Folytatása következik.)

A HÉTRŐL.

A ködös téli reggel homályában az Erzsébet-körúton egy széles társzekér, magyarul *stráfkocsi* döcög. Azaz, hogy — és épen ez, a mi föltűnő — nem is döcög. A szekér emeletnyi magasságra meg van rakva és a két ló mégis olyan könnyen lépked, annyira minden erőlködés nélkül húzza, mintha egészen üresen lenne. Mi ez a könnyű teher? Nem is kötéllal, csak erősebb zsineggel összekötött száz meg száz kisebb-nagyobb papírosba csavart csomag, nem egyformák és nem is szabályos formájúak.

A kíváncsiság odahúz a szekér mellé, a mely nem titkolódik. Az egyik csomag papírosa végigszakadt és a nyilvános egy arasznyi magas, ríktóan festett, merev pléh-emberke néz ki a reggeli ködbe. Uniformis meg rápingálva, a fején magas sapka, a gyorra fölött dob, a kifeszített két kezében dobverő. Katonadobos. Micsoda ármádiából: nem tudom. De semmiesetre se a mienkből. Se nem baka, se nem honvéd.

Most már tudni, mi a társzekér könnyű terhe. Gyerekjáték. Katonák, vonatok, ágyúk, repülőgépek, különféle állatok, hajók, szoba- és konyhaberendezések, egy egész világ benépesítve a gyermek örömeinek teremtő képzelet ezernyi alakzatával. Ez a szekér örömet, jókedvet, boldog izgalmat, kacagást és álmokat hoz karácsony napjára temérdek magyar gyermeknek. És — a kis pléhdobos uniformisa mindjárt elárulja — idegenből hozza. A hol más nyelven beszélnek az emberek, más hősök élnek a mesékben, más dalok zengenek és más színek dobogtatják meg a szíveket.

Ócska karácsonyi történetek jutnak eszembe, a gazdag jó emberről, a ki a szent napon gyerekjátékokat visz szegény házakba, a hol a szülők-

nek nem telik, hogy maguk vásároljanak. A példa nem áll meg teljesen, mert mi azt a temérdek gyerekjátékot, a mit idegenből hozunk a karácsonyfa alá, nem ajándéka kapjuk. Még csak olesón se kapjuk. A statisztika szerint évenként hat millió koronával többet fizetünk érte: a legnagyobb részét Németországnak.

És ez az, a mi még lehangolóbbá teszi a gondolatunkat. Mert a pénzből sincs annyi fölöslegünk, hogy idegen zsebekre szorulnánk, a mibe elhelyezük, de a faktum azt mutatja, mintha *másban* még szegényebbek lennénk. És pedig olyan dologban, a miben nemcsak, hogy nem kellene, de nem is szabadna szegénynek lennünk.

Nemde fölösleges itt bizonyítgatnunk a tételt, hogy az ember a maga társaságának produktuma. Ez alakítja gondolkodását, szellemét, fölfogását, erkölcsét. A gyermek is társas lény. Még inkább, vagy mondjuk így, még frissebben, intenzívebben, mint a felnőtt. És a gyermek társasága: a játék. A fa- és ólomfigurák között úgy él, mintha csupa élő venné körül. Fantáziája lelket, sorsot, jellemet ad valamennyinek és egy oly meghitt, oly bensőséges viszony támad közöttük, a melyben szinte valamennyi emberi erendőd érzés elfér és kifejtje magát. Ez a teremtő képzelet a gyermeké, de az ihletet a játék adja neki. Ennek a színe, formája, jelentése. Már pedig ezt ott kapja, a hol készül. A kicsinyek ábrándvilágát a felnőttek képzelete formálja és a felnőtt ember képzeletében akarva vagy akaratlanul sőt az akarat ellenére is már ott van egy más elem is: a tendenzia.

A mit alkot, még inkább, a hogyan alkotja, már szimbólum. Jelentése van. Vall és hirdet valamit. Kultusz és propaganda. A gyermek játékszobája — iskola. Annál hatalmasabb, mert ebben az iskolában örömet tartózkodik. Es a gyönyörűségét észre se veszi, hogy — tanul.

Mikszáth Kálmán bölcsességének terméke ez a mondás, hogy *kilenc esztendő korára minden író kiírta magát*. A mi szélesebb átírásban azt jelenti, hogy mire kilenc esztendősek leszünk, legnagyobb benyomásainkat már megkaptuk, legélénkebb álmainkat már megálmodtuk, már kaczagtunk, már féltünk, már hittünk, már szentvedtünk olyan *egészen*, a hogyan többé az életben már nem fogunk.

Már most nem a legnagyobb nemzeti érdek tartalmi körébe tartozik e, hogy a lélek fogékony-ságának e legtermékenyebb korszakát olyan benyomások számára biztosítsuk, a melyek a mi ideáljaink kultuszát szolgálják? Hogy az első ihletés, a mely a gyermekek képzeletét fölgyújtja, egy magyar ihletés legyen?

A gyermekjáték figurái nem születtek nemzetben kívül. Eredetileg mindeniknek megvolt a maga nemzeti vagy faji karaktere a virtusban, a melyet szimbolizál és a köntösében is, a melyet visel. A francia baba nemcsak azért és csak azzal francia, mert Párisban készítik. Minden játékfigurának az eredetije ott él vagy történetében, vagy meséiben, vagy, mint típus: társadalmi életében annak a nemzetnek, a hol megkomponálták. Az ebből a nemzetből való gyermek, ha felnőtt találkozni fog velük és meghatott lélekkel örül nekik, mint régi, kedves ismerősöknek, a kik legboldogabb korának emlékeit támasztják föl szívében.

Vajjon a mi életünk, a mi históriánk, a mi irodalmunk nem elég gazdag ahhoz, hogy a maga világával tudja benépesíteni a mag ar gyermek játékszobáját? A magyar élet, a magyar történet, a magyar mese nem adhat elég hősi, kedves, vidám és furcsa alakot gyermekeink gyönyörködő kedvének és képzeletének? Csakugyan rá vagyunk-e szorulva az idegen képzeletre, hogy a gyermek lelkét jól tudják tartani vele?

... Hetyk n feszít a kis, pléhből való katonadobos a körúton és előtte, mellette, utána apró idegenek egész beláthatatlan néma hadserege masiroz be az országba esztendőről-esztendőre újra és újra meghódítani a magyar gyermekszobákat. És a mi a gyermek szobájában kezdőki, folytatódik a felnőttek szobájában...

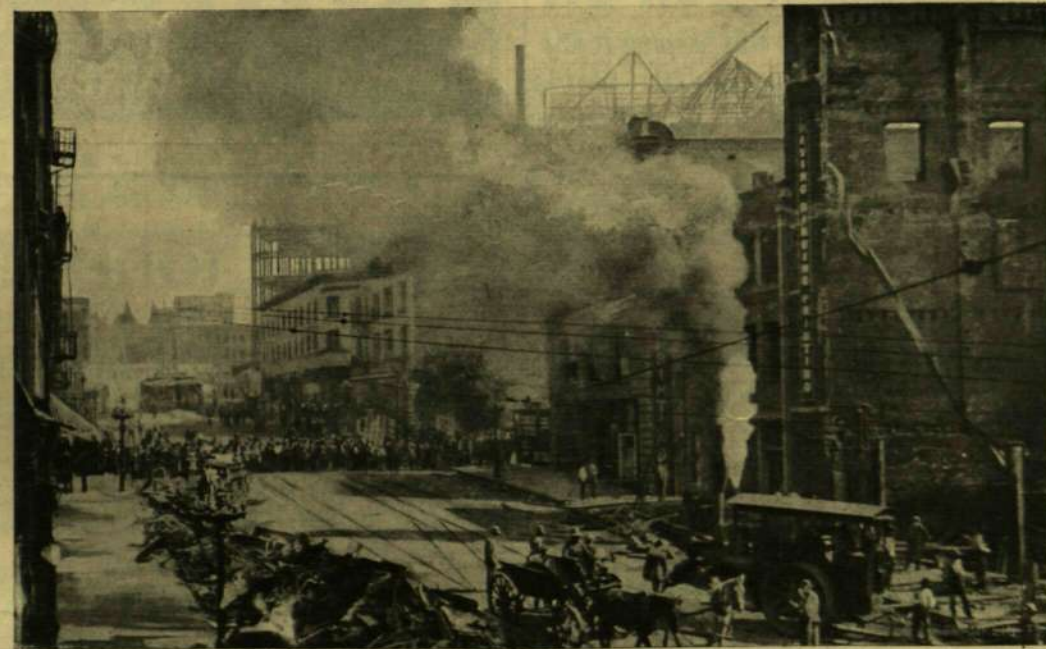
A felnőtteknek azonban, ha játszani akarnak, sokkal kevesebb fölszerelésre van szükségük, mint a kicsinyeknek. És mennél kisebb az apparátus, annál nagyobb, annál izgalmasabb a játék. Nemcsak a technikai apparátust értjük, hanem az értelmét is. A legnagyobb izgalmak a körül játékasztal körül lánognak, a melynél a technikájában legegyszerűbb játék folyik. A sakjáték, de talán a dominózás technikája is sokkalta bonyodalmasabb, mint például a bacaraté. A mi természetes is. Mert a szerencsének nincs gépezete és nincs matematikája. A szerencse a játékban föltétlen meghódolást követel azoktól, a kik az ő oltáránál imádkoznak.

A ki a *bakk-asztal* mellé lép, az átadta minden javát egy rejtelmes hatalomnak, hogy ez a maga kedve szerint ossza szét a gyűlekezetben. Nincs több joga az ő zsebében lévő pénzhez, mint ahhoz, a mely a szomszédja zsebében van, vagy — mondhatjuk így is — a szomszédja zsebében lévő pénzhez ugyanannyi joga van, mint a magáéhoz. Minden tulajdonjogi állapot egy ideiglenességgé csökken, a mely ideiglenesség csak percekig tart és teljességgel kodifikálhatatlan törvények szerint alakul, teremt új helyzeteket. Ez a rendkívüli állapot teremt meg a játékszoba különös levegőjét, izgalmát, föledtségét, bomlasztó erejét. És ez a magyarázata annak, hogy olyan emberekkel olyan dolgok esnek meg, a kik e fajta cselekedetre maguk is teljes joggal képtelennek érezhetik magukat.

Így történhetett meg egy budapesti társaskör kínos botránya is, a hol egy játékosnak — játékon kívül — valaki megdézsmálta a pénztárczáját. Valami hivatásos zsebtolvaj bizonyára nem keveredhetett a játszó társaságba és nagyon valószínű, hogy a kit az alkalom szédülete beletartott ebbe a mesterségbe, maga is szörnyű rejtelenkedést érzé már, a mit ölkövetett.

De ebben a levegőben — ha a *minősülése* más is — az ilyen megtántorodás, tudjuk, nem példátlan. Aligha van olyan előkelő klub vagy társaskör a világon, a melynek kártya-krónikájában az úgynevezett *kínos eseteknek* ne lenne külön fejezete. És millióstól is érték már azon, hogy kívül kalandozott a szerencse-keresés paragrafusain. A magyarázat egy. A tulajdonjog tudatának dekomponálódása. A hol az ember a magáét nem érzé többé oly biztonsággal a magáéban, a másét is csak megéskkent tisztelettel a máséban. A határvonalak elmosódnak néha annyira, hogy — ime — akad kéz, a mely egész a más zsebéig is túlkalandozik rajtuk és detektíveknek kell figyelmeztetniük, hogy — tilosba tévedt!

*
Heysse Pál, a kiváló és szerencsés német író nem a bacarat-on nyerte a Nobel-díj száznyolcvan-ezer koronáját, de a tulajdonjogról való fogalmak mintha ő körülötte is megzavarodtak volna. A sze-

A «TIMES» CÍMŰ HELYI LAP PALOTÁJA, MELYET A ZAVARGÓK DINAMITTAL FÖLROBBANTOTTAK.

MUNKÁSOK ZAVARGÁSA LOS ANGELOSBAN. — Píaster Árpád felvétele.

rencsétlen szerencsés író már az ujságokban panaszkodik és egyenesen a nyilvánosság oltalmát kéri azok ellen, a kik valósággal el akarják szedni tőle a pénzt. Szemérmes és szemérmetlen kérégetők olyan ostromot indítottak ellene, hogy se nappala, se éjele tőlük és akárhány közöttük olyan hangon követeli a könyöradományt, mintha Heysse Pál az örökségét halásza volna el előle. Az ilyen ostromot soha se kerülhetik el azok, a kiket a nyilvánosság teljes ünnepi pompájában keres föl a szerencse, a kirkől *százvezerek* tudják, hogy egy nagy summa pénz repült be az ablakukon. A szerencsének temérdek az elősdi, a kik morszákat kérnek az aranycipőből egyszerűen azzal a megokolással, hogy ők — nem szerencsések.

A Heysse Pál bekerítésének és megostromoltatásának azonban van egy specifikus tulajdonsága. A ki az ő hirtelen megduzzadt bugyellárisán akar eret vágni kolduló levelében, mind írónak vagy tudósak, vagy pedig genialis írónak és genialis tudósak valja magát és erre építi azt a jogát, hogy ne csak kérjen, hanem követeljen, és ne csak követeljen hanem sokat is követeljen. Heysse elmondja panaszában azt is, hogy nincs a kéregetők között egy se, a ki a követelésében ezerötszáz márkánál kevesebbel beérné. De több van, a ki ötezer márkánál a legjobb akarattal se tudja lejjebb szállítani az igényeit.

Ilyen dimenziói mellett a követeléseknek, bizony az egész Nobel-díj hamarosan elpárologhatna. De mert csupa genie küldözi a sok instan-

ciát, Heysse Pál abban a helyzetben van, hogy alamizna helyett egy sokkal értékesebb és jövedelmezőbb tanácsesal szolgálhat nekik, ezt felelvén valamennyinek:

— Ha ön olyan kiváló ember, milyennek írja magát és a milyennek én is készséggel elismerem, igazán naivság hozzám fordulnia rongyos pár ezer márkáért. Sokkal egyszerűbb és eredményesebb dolog, ha — szintén megnyeri a Nobel-díjat!

Sigma.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Kont-és. Szemere György regénye, melyet a mi olvasónk lapunkból ismernek, most könyvnyelien a regény magvas tartalmára, arra a historiai szemlekre, mely átleni a magyar problémáknak arra a komoly felfogására, a mely tulajdonképeni tartalmát adja. A regény a XXI. századba vetíti előre a magyar életet egy csodálatos eset révén, de csak azért, hogy szabadabban és korlátlanabban beszélhessen a jelen kérdéseiről. S bizonyos, hogy a gyökerében fogja meg a magyarság legégetőbb szükségleteit s ezzel elérli nyereses célját, társadalompolitikai gondolatait megelevenítve, cselekvés alakjában állítja az olvasó elé. A mi e körül a középpont körül lefolyik, az a magyar életnek érdekes, eleven rajza, különösen a mágnás gondolkodást rajzolja élénken; szatirája itt, ha torzít is, nem változtatja el a valóság vonásait annyira, hogy ne lehetne meglátni. A tendenzia kissé nyomja a tulajdonképeni regényt, a mi ilyen természetű munkánál alig is lehet másképp, de nem teszi élettelennek, mert gondolataival is folytonosan érdekelni tud s az előadásban is megőrizi az élet színt.

Shakespeare-mesék. Bizonyára sokan lesznek, a kik velünk együtt ifjúságuk nagyon kedves emlékei közé sorolják azokat az órákat, a melyekben egykor a híres angol testvér-pár, Lamb Károly és Mária Shakespeare-meséit olvasták. Ez a könyv talán az egyetlen eset az irodalmakban, hogy egy nagy író műveit átiratták ifjúsági olvasmányok a nélkül, hogy blaszfémikus jellegű csonkítás vált volna belőle. A Lamb-testvérek igazán úgy mondják el Shakespeare drámáinak meséit, a hogy elképzelhetjük, hogy Shakespeare maga írta volna meg, ha az ifjúság számára akart volna írni; a mi szép, érdekes, az mind nemcsak megmarad, hanem a maga helyén, a maga távlatába helyezve marad meg bennük, csak formában van a fiatal elme természetéhez és fölfogó képességéhez alkalmazva. Magyarul ez a kifűnő könyv még a hetvenes évek végén jelent meg, Mihály József fordításában. Azóta száz meg száz gyermek lelke üdült rajta, a könyvtárakban szétromyolódott a példányok, könyvtárosoknál egyáltalán nem lehetett kapni s a könyv sok régi hive már attól tartott, hogy a fölseperedő ifjúság már nem férhet hozzá. Örülünk, hogy ez a félelem nem valósult meg: a Shakespeare-mesék új, átdolgozott kiadásban jelentek meg, szövegben átsimítva, csinos képekkel díszítve. Most, első olvasása után negyedszázaddal is élvezzük a könyvet, nemcsak emlékeinken át, hanem az új olvasás során is, megerősödnek mindazok a benyomások, a melyek egykor megragadtak belőle a lelkünkben. Ma is

azt hiszszük, nem volna szabad tizennégy-tizenöt éves gyermeknek meg lenni a nemes, szép könyv olvasása nélkül.

A Pál-utcai fiúk. Molnár Ferenc általános ismert regénye, a mely eddig díszes kiadásban, főleg az ifjúság számára forgott közközen, most általános népszerűsége hivatott kiadásban jelent meg.

A délafrikai aranykeresők. Annak a bő irodalomnak, mely mindenütt, de kivált a francziánál Verne hatása alatt keletkezett, egyik legkiválóbb képviselője Laurie A. Egy régebbi műve, a Diák-élet Angliában már régóta kedvelt könyve ifjúságunknak; most pedig A délafrikai aranykeresők című könyve jelent meg magyarul Hegedűs Pál, a pár év előtt elhunyt jeles tanügyi és ifjúsági író fordításában.

Hamvasztás. A halotthamvasztásnak, ime verses propagálója akadt, a ki a Tacus álnév mögé rejtözve egy egész füzetet írt, a melyek mind a hamvasztás eseménye körül forognak.

Magyar írók élete és munkái. A M. T. Akadémia megbízásából írta Szinyei József. XIV. kötet 4. füzet. Budapest, Hornyánszky Viktor; ára 1 korona.

zékét tartalmazza. Ezzel most már a vége felé közeledő nagy mű 27,093 író életrajzát tartalmazza.

Fővárosi Színházak Műsora. Ebben a népszerű vállalatban, mely olcsó füzetekben adja ki azokat a legkedveltebb darabokat, melyek színpadjainkon megfordulnak, most négy új darab jelent meg: Bercsik Árpádnak A művész felesége című három felvonásos vígjátéka és Beulemans kisasszony házassága, Fonson és Wicheler szintén három felvonásos darabja. A balga szűz, mely a Nemzeti Színházban s A kormánybiztos, Guthi Soma bohózata, mely a Vigaszínházban került színre. Mind a két darabot bizonyára szívesen fogják fogadni azok is, a kik látták s a kik felírhatók vele színpadi benyomásait s azok is, a kik nem látták; legalább olvasni szeretnék.

Új könyvek. A Kont-est. Fantasztikus regény a XXI. századból. Irta Szemere György. Budapest, Franklin-Társulat; ára 4 korona.

Shakespeare-mesék. Irta Lamb Károly és Mária. Angolból fordította, bevezetéssel és Shakespeare rövid életrajzával ellátta Mihály József. Második átdolgozott kiadás. Nyolcz képmellett. Budapest, Franklin-Társulat; ára füve 4 korona, vászonkötésben 5 K 40 fillér.

A Pál-utcai fiúk Irta Molnár Ferenc. Budapest, Franklin-Társulat; ára 4 korona.

Délfrikai aranykeresők. Irta Laurie A. Fordította Hegedűs Pál. Budapest, Franklin-Társulat; ára 3 korona 60 f.

Magyar írók élete és munkái. A M. T. Akadémia megbízásából írta Szinyei József. XIV. kötet 4. füzet. Budapest, Hornyánszky Viktor; ára 1 korona.

A balga szűz. Színmű négy felvonásban. Irta Henry Bataille. Fordította Ábrányi Emil Budapest, Lampel R. (Wodianer F. és fiai) könyvkiadóvállalata; ára 90 fillér.

A kormánybiztos. Szatíra három felvonásban. Irta Guthi Soma. Budapest, Lampel R. (Wodianer F. és fiai) könyvkiadóvállalata; ára 60 fillér.

A művész felesége. Vígjáték három felvonásban, írta Bercsik Árpád. (Fővárosi Színházak Műsora

247-248. sz.) Budapest, Lampel R. (Wodianer és fiai) r. t.; ára 60 fillér.

A «VASÁRNAPI UJSÁG» 57-ik évfolyama.

A «Vasárnapi Ujság» a legrégebbi magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap, évenként több mint 130 íven s több mint másfél ezer képpel, legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

A «Vasárnapi Ujság» színes képmelleteket is ad, több színenben művészeileg ki-vitt képeket.

Előfizetési feltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 5 korona, fél-évre 10 korona.

A «Vasárnapi Ujság» a «Világkrónika»-val negyedévre 6 korona, félévre 12 korona.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Dr. TUGENDHAT GYULA orvos, 67 éves korában Budapest. — Dr. JÁSZI FERENCZ orvos, 72 éves korában Nagykárolyban. — SZÜCS GÉZA polgári iskolai tanár, 65 éves korában Miskolcban. — SOMMER SÁNDOR, 79 éves korában Nagykánizsán. — VÁJNA JÓZSEF, a híres bihari parasztnő, 59 éves korában Nagyváradon. — FEIN LÁSZLÓ erdőtercesi gazdálkodó, 70 éves korában Budapest. — FELSŐJÁNYOKI PÉNZES BENJAMIN föld-birtokos, 73 éves korában Nagyszarva községben. — SZLÁVIV LÉO, gróf Károlyi József uradalmának nyug-tisztartója Budapest. — ZAPLETÁI ISTVÁN 57 éves korában Vácban. — BARNA TIVADAR, az ungvári kir-járásbírósg végrehajtója, 54 éves korában Buda-

pesten. — LIPOZSENITS JENŐ magánzó, 47 éves korában Budapest. — BRUNZIK VINCEZ szikvízgyáros Budapest. — Ó-tordai SZÉKELY ÁRPÁD ügyvédjelölt 28 éves korában Tatrafüreden. — SCHINDLER JÓZSEF, a Steinhart-mulató karmestere 64 éves korában Budapest. — Makfalvi Dósa László, a cserlelői főgimnázium növendéke, makfalvi Dósa Pál és felesége, szül. Mészáros Erzsike, 15 éves fia Czeglédén.

WEININGER ANNA 109 éves korában Nagykikindán. — ÖZV. SZKENDEROVICS MÁRTONNÉ, szül. sámi Jakobsics Erzsébet, 70 éves korában Szabadkán. — NÉMEDY PÁLNÉ, szül. Schwarcz Teréz Erzsébet, 67 éves korában Budapest. — ÖZV. ZAKURAY BODOGNÉ dr.-né, szül. Mészáros Sarolta, 64 éves korában Zalaegerszeg. — SZENDRŐI KOVÁCS KÁLMÁNNÉ, szül. Várnay Etelka, szendrői Kovács Kálmán udvari tanácsos, műszaki főtanácsos felesége, 55 éves korában Szegeden. — Abafái ZOLD MÁRIA székesfővárosi tanító, 35 éves korában Budapest. — Nagy ELVIRA, Nagy István postafőtiszt és felesége, szül. Gyulay Jolán leánya, 19 éves korában Rákospalotán. — ÖZV. fogarasi LÉSZAY FERENCZÉ, szül. kézdizsentleki Kozma Ilka, 81 éves korában Kolozsván.

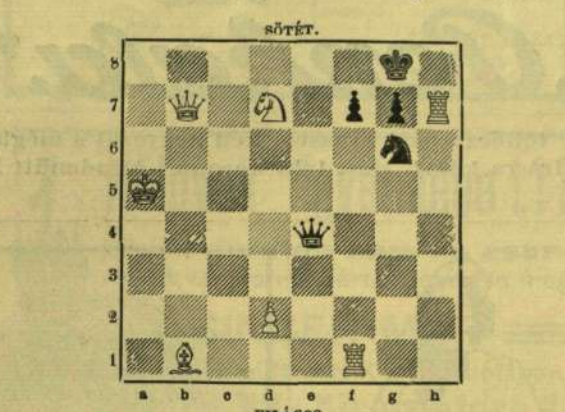

Kitüntetés. Sárka János kolozsvári ékszergyárost Ó Felsége a es. és kir. udvari szállítói czímmel tüntette ki.

Minden cipőbe alkalmazható a szab Laufer Ludaltaljárás, a fájdalomat járás közben megszünteti. Ismertetőt kívánatra ingyen küld az egyedül készítő: Székely és Társa ortopéd. cipőkészítő, Budapest, IV., Múzeum-körút 9.

SAKKJÁTEK.

2721. számú feladvány Schuster Zsigmondtól, (†)

Világos indul és a harmadik lépésre matot ad.

A 2717. számú feladvány megfejtése Berger Jánostól. Világos. a. Sötét. 1. d2-d4 ... Fa3-b4 1. ... e4-d3 (en passant) 2. Ve3-c8 + mat. 2. Ve3-c8 + mat.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — A «Budapesti Sakk-kör». — A «Budapesti III. ker. Sakk-kör». — Ludányi Antal. — Wyszogrod Pál. — Beer Már. — Gottlieb István (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Kintzig Róbert (Fakert). — Müller Nándor (Szombathely). — Hoffbauer Antal (Lipótvár). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A «Győri

EGYVELEG.

* Zoologiai kutatásairól Kilimandscharo és Meru hegységekből visszatérve több mint 55.000 állatot 37,000 fajban hozott Stockholmba a kir. tud. akadémiára kiváló tanára Sjöstedt. Ő maga 1200 új állatfajt talált. G. L.

* Oltóanyag tifusz ellen. Vincet párisi tanárnak a tifusz-bacillusok kilgozásával új tifusz elleni oltóanyagot sikerült készítenie. Ezen anyagot először állatokon, azután embereken is fényes sikerrel próbálta ki. G. L.

SAINT-RAPHAEL

FRANCZIA TERMÉSZETES BOR A Gyomor legjobb barátja bevált anámia, ideg- és gyomorbeteg és lábbadozó betegeknek. Kapható minden gyógyszerárban 6.— koronájával. Főraktár: Apotheke, Zum heil. Geist, Wien, I. Operngasse 16.

Báli-selyem HENNEBERG selyemgyáros Zürich.

Salvator A Bőr- és Lithion-tartalmú vasmentes gyógyforrás. Kitűnő sikerrel használják vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmánál és köszvénynél, a cukorbetegségnél, az emésztési és légzőszervi szervek hurutjainál. Húgyhajtó hatású! Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tiszta! Kapható áruházi kereskedésekben vagy a Sany-Lipóci Salvatorforrás-Vállalatnál Budapest, V. Rudólf-rakpart 8.

MIKULÁSRA PIROS PIROS PIROS gyermek női férfi 3-SZOR IS PIROS CIPŐK SZÉKELY és TÁRSA cipőraktárban MUZEUM-KÖRÚT 9.

Svájci selyem a legjobb! Kérjen felte, fehér vagy színes újdonságainkból mintákat: Crépon, Duchesse, Cachemire, Messaline, Côtelé, Bollenne, Shantung, Mousseline 120 cm széles, m. te- roszál 1 E 20 fill. 101 kezdve. Ruháknak, blúzoknak stbnek való bármilyen és peltiche, ugyancsak hímzett blúzok, vala- mint batist, pamut, részon és selyem ruhák. — Mi csakis ga- rantáltan erős selyemszöveteket adunk el vám- és portón.ca- teszen dírcet magánvevőknek. SCHWEIZER & Co., LUZERN U 23 (Svájcz.) Selyemkivitel — Királyi udvari szállító

TÖRLEY TALISMAN CASINO-RÉSERVÉ

Soha többé! nem cserélek szappannal, mióta a Bergmann féle vesszőparipa lilomtejszappant használom (egyedüli gyártók: Bergmann & Co. Tetschen a El.), mert az összes gyógy-szappanok közül ez a leghatásosabb és ki- zárólag csak általa érhető el szép, gyön- gőden puha és szepülőti mentes arczör. Darabja 80 fillérről minden gyógyszerár- ban, drogeriában és illatszerekkereskedésben stb. kapható.

Serravallo KINA BORA VASSAL. Hygienikus kiállítás 1908. Legmagasabb kitűnt. Erősítőszert gyengélkedők, vöröszegények és lábbadozók számára. stvagygyorjlesztő, ideg- erősítő és vérjavító szer. Kitűnő íz. 7000-nál több orvosi vélemény. I. Serravallo, a. és kir. udvari szállító Trieste-Barcolá. Vásiroható a gyógyszerárakban feltűres áruegekben K 2.00, líeres áruegekben K 4.80.

Lohr Mária (Kronfus) esztko-, vegyítiszító-, kelmefestő-, szőnyegporoló- és szőrmegővő gyári-intézete. * * * Telefon 57-08. Budapest, VIII. kerület, Baross-utca 85. szám.

CALDERONI ÉS TÁRSA BUDAPEST, V. GIZELLA-TÉR 1. SZÁM. (Haas-palota.) Szemüvegek és orrcsipek arany, double, ezüst és teknősbéka foglalatú. Színház látszóvegek a legfinomabb üvegekkel. Női nyeles látszóvegek gyöny- gűz. teknősbéka és disz- zímánc burkolattal. Díszes ki- vitelű rugta lorgnietek. Ane- roid barometerek finom szer- kezettel egyszerű és díszes ki- vitelűek. Szoba, ablak, fürdő és szta- lial hőmérők. Díszes kereti nyugtatóvegek. Stereoskop szekrény és teleskop-k. Ár- jegyzék ingyen és bérmentve.

Halló! Gyermekek!!! Halló! Itt a gyorsvonat! Halló! Csak mechanikai játékok szereznek ör. met. Kérjen ár- jegyzéket. — KLEIN DEZSŐ látszerész, Budapest, elváros. Keesleméti-utca 14. szám.

LEGALKALMASABB KARÁCSONYI AJÁNDÉKOK. Kristályüvegekben ivó és asztali készletek, virág- vazák, különféle dísz tárgyak. Porcellánban étkező, jaur, teás, kávé, mokka és mosdó készletek. Zlatnói üveggyári raktár DVORATSEK GUSZTÁV Budapest, IV. Ferenciek- tere 3. sz. Királybazar.

Akar szép lenni?! akkor használjon codrústejet, mely sepiőt, májfoltot, bőrtakát pikolyt és a bőr vörösséget meglopó gyor- an elűntszja! Egy üveg ára 2 kor. Készíti és szállítja: Bécsben S. Markwald, VIII. Figor- gasse 30. — Kapható a magyar- országi főraktárban Szegeden, FRANKL ANTAL gyógyszerész résznel.

Sakk-kör. — Székely Jenő. — Mészey József (Győr). — A «Zborói Társaság». — «A Kalozeai Katolikus Kör». — Veeres Miklós (Zirc). — Ifj. Hubay Bertalan (Bodás- uylak). — A «Duna-földvári Egyenlőség kör» (Duna-földvár). Baross Mihály (Biharudvari). — Csolnoki István (Hajdu- hadh za). — A «Leibici Gaszdasági Kaszinó» (Leibici). — Lasyik János és Szivák János (Alberti-Isra). — «Csongori Caszinó» (Csongor). Király Mihály (Zenta). — Kunz Rozsó (Temesváros). — Budai Sakkos Társaság (Budapest). — Patkó Imre (Tulpas).

Szerkesztői üzenetek.

Bolyongás a Hold-utczán. Eloi fáj. A mult. Her- vadás. Sajátságosan keverednek benne a legellenté- sebb reminiszeczenziák, — saját hangja és mondani valója azonban úgy látszik nincs.

Az örök mécs. Halvány, színtelen érzélgés, nincs semmi megfogható tartalma. Tolstoj. Ilyen nagy író nem szabad ilyen rossz verssel megsérteni.

Mese. Szappanbuborék, mely hatás nélkül pattan el. Honvágy. Hóhullás. Elég csinos dilettáns-munkák, a nagy közönség előtt nem tudnak megállni a hely- yüket.

Bíró előtt. Szárazan, egyéni íz, fantázia nélkül elmondott história. Ennek az alapján nem osztozha- tunk önbizalmában.

KÉPTALÁNY.

A 45-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Az igazi műértő csaknem oly ritka, mint az igazi művész.

Felelős szerkesztő: Holtsy Pál. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

OMEGA LECHNER JÓZSEF CS és KIR UDV. ORÁS BUDAPEST IV. VÁCZI UTCA 8. ÁRJEJZÉK INGYEN és BÉRMENTVE

Technikum Mittweida. Igazgató: A. Holtsy, tanár. (Szárs királyi.) Magasabb technikai tanítvány az electro- és gépészeti mérnökök részére. Gazdagon felszerelt elektro- és gép- észeti laboratoriumok. Tanulmányi műhelyek. 3610 hallgató a 36-ik iskolában. Program stb. díjlatlan a titkos-ég által

Störme GARNITURÁKAT ÉS KABATOKAT VÁSÁROLJON. Elkán Gyula SZÜCSMESTER. MAGY ÁRUHÁZÁBAN VII. KÁROLY-KÖRÚT 17-18. DIVATLAP RÉSZLETVE OLCSÓ SZABOTT ÁRAK! TELEFON 100-02

Ha fáj a feje ne tévózzék, hanem használjon azonnal Beretvás pastillát. mely 10 perc alatt a legmarkacsabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ára 1 korona 20 fillér. — Kapható minden gyógyszerárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispeszen. * * * * * Orvosok által ajánlja. — Három áoboznál ingyen postai szállítás.

Lehet szatócs, művész vagy bankár, Nagykövet, attaché, miniszter vagy titkár,

Tengeren túl vagy ideát Tartják mind a „PENKALÁ”-t.

„Penkala”

„Penkala” töltőceruzát sohasem kell hegyezni s mégis mindig hegyes és írásra kész! Ára 1-20 korona. Mindenütt kapható.

WESZELY ISTVÁN

BUDAPEST
IV. KER.
VÁCZI-U. 9.

Téli és nyári sportcikkek nagy választékban. «Rohonczy-Columbus»-korcsolyák és «Achilles»-bokaszijjak főraktára. «Les Alexander», Mars, Hercules stb. korcsolyák. Jég hockey, Sportszánkók, Davosi Ródlí, Flexible Flyer Bobsleigh, Tobbogan, Skeleton, hó- és jégsport-sapkák, keztyűk, Sweateerek, hőcipők, halina csizmak legjobb minőségben. Lawn-Tennis, Golf, Croquet, Football stb. Testező szobatornaszerek.

Árjegyzék bérmentve küldetik.

Magyarország Története

A Kisfaludy-Társaság Elbeszéli 200-nál több képpel. Által jutalmazott pályamű. **VARGA OTTÓ** Ára tízre 14 K, díszkötésben 16 K.

Kapható a **FRANKLIN-TÁRSULAT** nál Budapest, IV., Egyetem-u. 4. és minden könyvkereskedésben.

SZOLOOLTVANYOK

szőlővesszők és finom érme-léki botok beszerzésére legmeglebbebben ajánljuk a legújabb hírnévnek örvendő **SZÜCS SÁNDOR FIA** szőlőtelepet Biharoson. Képes a egyrészt tanúságos árszámlát ingyen és bérmentve küldi a cég. Ezen árszámlák egyetemen birtokosok részére is az ottani minták érdeklő dolgait tartalmaz. Tehát senki is ne mulassza el egy levelezésben ker. Olvasó az a pontos kiszámítás árhöz az ismer. levél. Készlet: millió

BUTOR

izléses és szolid kivitelber, teljes lakberendezések készítésére vagy részlete kapható **Sárkány J** butoriparosnál, Budapest, VII., Erzsébet-körút 26. sz. műhely és raktár.

Fiatalosan tüde és szép lesz, ha a „ZEIDIJJE” keleti szépitőszereket használja!!!

Ezen szerek a keleti nők egész szépségét varázsolják elő és a legújabb leletekkel a kozmetikumok. Egy készlet, mely áll **keleti kréméből** (2 K) minden bőrtisztításhoz, **keleti mosdóporból** (K 1.50) és **keleti szappanból** (1 K), melyek mindkettőn bizonyították tesztik a **bőr keleti puderből** (1 K) és **keleti porjából** (4 K) bérmentve 10.50 K. Külön külön az összeg előzetes beküldés és 30 fillér porto ellenében kapható:

Gusztav Proche gyógyszerész keleti illatszertárban :: **Bréka, Bosznia.**

Magyarország részére főraktár Budapest **TÖRÖK J. Király-utca 12.** Száz és száz köszön! és elismerővel megköszönhető. ooooooooooooo

Hányszor kénytelen ön a vasalás tartama alatt kitenni a vasalót, kitisztítani, az abban levő tüzet feléleszteni? Mennyi időt vesz el így el a felesleges munkával? Mennyit kell megélnie, amíg a vas kefélen átmelegedik? Hányszor fordul elő, hogy míg az egyiket használja, addig a másikban újabb eléget a parázs

Nem is hiszi, amíg meg nem próbálja!!!

Vegyen le két karikát a lyukról, állítsa bele a hamurostát, irtsa abba a vasaló egész tartalmát s meg fog győződni, mily hihetetlen gyorsan, alig egy perc alatt tisztítja és élesíti a paraszt a tűzhely légvezetése. Saját érdekében ajánljuk, szerezzék meg a hamurostát. Mind e kellemetlen-ségek megszűnnek Félannyi idő alatt készíti el az egész vasalással. Meg fogja látni, hogy már az első használat után kifűzött magát.

Kapható minden háztartási üzletben 2.80 koronáért.

Gyári raktár: **KOMMER BELA** Budapest, VIII. kerület, József-körút 11. szám.

Riessner-Kályhák,

a világ legjobb és használatban legdrágább folytonos égő Egészégi szempontból a legideálisabb rendszer. Egyszeri betűzéssel egész télen ég, midőn a sok fáradsággal és költséggel járó mindennapi betűzés megtakarítatik. Látható tűz, eredeti biztonsági szabályozó. Gázolvas vagy robbanás teljesen zárva, ellenben mindig egyenletes és egészséges melegség, különösen a szoba alsó légrétegeiben is. Egyedül elárúsítás, nagy választék és raktár.

Ringelsen Testvérek

BUDAPEST V, **Gold-és Báthory** utca sarkán.

Paris világhírlítés 1900: Grand Prix.

Kwizda Restitution-Fluidja.

Mosóvíz lovak számára, egy üveg ára K 2.80. — Udvári verseny-istállóban több mint 60 éve használatban; nagy farsadalmak után újra erősít, az izak merevségét megszünteti és a lovat trainingben kiváló képességűvé teszi.

Kwizda Restitution-Fluidja

szőlő, citrón és csomagolás vedve. Csak az itt látható vízjelgyevel valódi. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. — **Török József** gyógyszerár Budapest, Király-utca 12. Andrássy-út 25.

PAPEK JÓZSEF

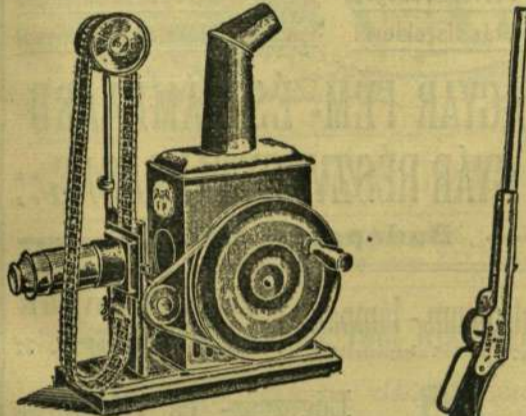
BORONDOS ÉS FINOM BORÁRU KÉSZÍTŐ

BUDAPEST
VIII. Rákóczi út 15
Kiszárolás jobb minőségű áruk.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Alkalmos karácsonyi ajándékok úgy fiuk, mint leányok számára.

Játék ajándékok. Nagy választék játékokban. Társasjátékok.

Kérem figyelni! Ezen legújabb mozgásinház a villanyvilágítást önmaga állítja elő. A külön villanyvezeték és a még alkalmasabb petróleum lámpa szükséges. Jelenleg nem létezik alkalmasabb ajándék fiunknak, leányoknak egyaránt. Ára teljesen felszerelve — K 66.—

Amerikai légfegyver, alkalmas karácsonyi

ajándék nagyobb fiuknak. 25 lépésre pontosan hord, 300 lövése egyszerre megtölthető ára 11.— kor. 1000 lövése egyszerre megtölthető ára — K 16.—

Ajánlja BUKÁCS KÁLMÁN JÁTEKKERESKEDÉS A «HÓFEHÉRKÉHEZ»

Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 1. sz.

Rozsnyay vasas china bora.

Igen hatásos vérszegénység, sápkor, neurasthenia eseteiben. Egy 1/2 literes üveg ára 3.50 kor.

A Rozsnyay-féle vasas china bor

egyike a legerterjedtebb és leghatásosabb gyógyboroknak. A külföldi készítményeket felülmúlja. Vérszegénységnek különösen ajánlható 12475

Kapható: minden gyógyszerárban.

Továbbá a kiegészítő: **Rozsnyay Mátyás** gyógyszerárban Aradon, Szabadtság-tér.

RATIONALIS HOMOKÉRTÉKESÍTÉS

hez szállítunk munkaképes :: gépeket és formákat, :: téglá-, úrblokk-, tetőcserep-, csatorna- és alagcsövek gyártására. ::

Saját modern szerkezetek külön, gépgy. **Dr. GASPARY & Co.** Markranstätt (Németország). — 228. számú broszura ingyen.

Havasí Gyopár Crém

A Dr. BIRO-féle

Nagy tégely — 1 korona
Mosdóvíz — 1 korona
Szappan — 70 fillér
Puder — 1 korona

Főraktár: **Wolf** gyógyszerár, Kolozsvár, Budapeston kapható: **Török** gyógyszerár, király u. és **Operagyógytár** Andrássy-út.

SZAMOSY ELZA

a magyar királyi «Opera» primadonnája így ír:

Kedves Doktor Ur!

A «Havasí Gyopár Crém»-jét már régen használom!

E külön toille krém a legelőrendű és jóval drágább kájföldi szereknél sokkal jobb és hatóságosabb!

SZAMOSY ELZA a m. kir. opera művésznője

Hölgyek figyelmébe!!!

Mielőtt divatos nap- és esernyőt vásárolna, kérem tekintse meg **SINGER MÓR** újonnan épült ANKER-palotában, Budapest, VII., Király-utca 2. sz. a. lévő üzletét.

KOCSIÁRUCSARNOK

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 72.

A monarchia legnagyobb kocsiraktára. * Árjegyzék ingyen.

KALODONT LEGJOBB FOG-KRÉM 60 Fillér

KOZMETIKAI GYÓGYINTÉZET

Fennáll 1892 óta.

Főorvos **Dr. JUTASSY JÓZSEF** bőrgyógyász, egészségügyi-tanár, az orvosi kozmetika legelő és legrégibb szakorosa Magyarországon.

Sikereink titka hogy tudományos alapon, szolidan dolgozunk. **Szépségromló bőrbajokot** jótállás mellett gyógyítunk (pattanás, kiütés, mitesszer, zsírosság, szárazság, vörösség stb.). **Felesleges képződményeket** nyomtalanul eltávolítunk (lenese, szemölcs, anyajegy, sebhely stb.). **Hiányokat** természetes uton pótolunk (simaság, üdesség, szín, haj). **Elváltozott arcokat** esztétikailag rendezhezünk (ráncok, füregek, süppedések, ferdülések stb.).

A készletek ára bő használati utasítással: **Egy teljes készlet 10 korona, egy próbakészlet 5 kor.**

- Bőrkoftató-készlet** szerei hőfehéritő tejszín, a fakó, sárga v. barna arcot, a szőpöt, májfoltot gyökeresen elmulasztják.
- Bőrgyógyító-készlet** a zsíros, fényes, kihervülő, könnyen piruló arcot (mitesszer) (mattá tevére) szolgál; gyógyítja a bőrt (mitesszer), a pattanást (vimerit), a bőrlikacsokat (pórus), a túl-áras izmandást, vörös kezét, vörös orrot, fagyási foltokat.
- Bőrápoló-készlet** szerei a természetből szép tisztá, normális arat és kéz bőrt konzerválják; üdítik a zsíros, száraz, hámlós, durva, érdes, libabőrös, sűrűsödő bőrt finomítják, puhítják, simítják; a peyi üd. bőrt felírassítik, s megmenekül a további fonyadástól; a ráncokat eltüntetik.
- Bőrhámlasztó-készlet** elmulasztja a pattanások nyomait, a lenese-foltokat és a kisebb sebhelyeket (hímlelly); leszedi a legmakacsabb szőpöt és májfoltot, a langyos bőrszárazságot és a kékes borítágot. A bőrhámlasztás körülből egy heti szabadsággal jár.
- Hajfestés.** A hajfestés nagy gondot ad, mert a hajfestő-tekék közt kevés az ártalmatlan és megbízható. **Dr. Jutassy** főorvosunknak hosszú tapasztalatai alapján végre sikerült olyan hajfestéket előteremnie, mely az idő szerint a legelőlehetőbb: tudniillik csak a hajot fogja, a fejtő nem, a fejbőr nem piszkítja, természetesen szint ad, mely nem fakal és színtelen nem juttatja, a készítés igen egyszerű, degen segítséget nem igényel és sem a hajnak, sem a fejbőrnek nem árt. Egy ad-g **Dr. Jutassy** féle hajfesték ára használati utasítással 10 K és kapható a következő két színrangalathoz: **vörösseszőke, világoszőke, hamvaszőke, világosbarna, gesztenyebarna, fekete.**

Főraktár: **KOZMETIKAI GYÓGYINTÉZET** Budapest, IV. ker. Kossuth Lajos-utca 4. szám.

PETROL BALSAM

Megvizsgálta **Bool** tanár és rendelte a közvetlenül importált **Petrol-Balsamot** mely 3 üveg elhasználása után végleg megszüntette a hajhullást, korpaképződést; a hajai bársonyosimává és hullamossá tette. Száraz és zsíros hajnak. **Egy nagy üveg ára 3 K.** — Kapható: **PETROVICS DROGERIA** Budapest, IV. ker. Belső-utca 2. szám.

Akare

jó olvasmányt gyermekeink Figyessen elh **Sébők Zeigmond** és **Benek Elek** gyermekleptára, a „**JÓ PAJTÁS**”-ra mely a leg-ebb i-ünk irak elbeszéléseket, meséket, verseket, tanulságos rajzokat, jeles magyar művészek rajzainak rompas képeket. Itt jelennek meg **Dormó Dömötör**, a hírneves maczkal-ndjai. Karácsonyra minden előfizető ingyen kap egy díszes kötet: **Jó Pajtás Almanachját.** Küldje le a címét a **Jó Pajtás** kiadóh vata-ának és kérjen ingyen mutatványssamot.

ÁGYTOLLAK!

Legelőnyösebb bevásárlási forrás: **Magyar Kereskedelmi Vállalat, Miskolc 2.** Tessék árajánlatot kérni!

Bőrszékípar

Kendi Antal

Budapest, IV., Semmelweis-u. 7.

ANGOL BORBUTOR készítése, festése és renoválása saját műhelyemben. Ebédlőszékek, irodafotelek valódi bőrrel. Ülőbutor állványok kárpitozása Székátalakítások!

TULIPÁN GYERMEK OTTHON
DARVAS JENŐ.

BUDAPEST
KORONAHERCEG U. 9.
TELEFON: 109-02.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Elsőrendű kanári tenyésztés!!!

Ajánlok több éven át ter yesztett kanári madarakat, melyek minden kiállításán kizárólag aranyérmekkel és magas tiszti leltárjakkal lettek kiemelve. Darabja 7 forinttól 20 forintig és feljebb; nőstények 2-30 ltu 1 5 forintig. Lezszebb karácsonyi, újvi és névnap ajándék **Varjú J.** nemes kanári madar-k nagy nyerszője. Budapest VIII kerület, Illyusádi-utca 11. L. em. 14.

Hölgyek figyelmébe
Mielőtt divatos női készitaskát vásárolna, kérem tekintse meg

PAPEK JOZSEF
bőröndös és finom bőr-áru készítő kirakatait
Budapesti, VIII., Rákóczi-út 15.

Nemzeti Antiquarium
könyv- és műkereskedés
BUDAPEST, V., Váci-körút 42.

Vesünk könyveket, nagy könyvtárakat, régi nyomtatványokat, okleveleket, híres emberek levelezéseit, festményeket, metszeteket, mindennemű régiségeket a legmagasabb áron készpénzért.

NÉZZE MEG!
vásárlási kényszer nélkül

BALOGH GYULÁNÁL
Budapest, Kossuth Lajos-utca 8. félemelet a szebbnél-szebb női és férfi fehérneműeket, a jobbnál-jobb vászon és asztalneműeket, akkor nem fog máshol vásárolni! Szpecialista mennyasszonyi kelengye készítésében.

A MARGIT-CREME a forrangu hölgyek kedvenc szépsítő szere, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés összehatásban rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a **MARGIT-CREMET** utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A **MARGIT-CREME** artalmatlan, zsírtalan, vegyisza készítmény, amely a külföldön általános feltűnést keltette.

Ára 1 K. Margit-szappan 70 fill. Margit-póndér 1 30.

Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon. Kapható minden gyógyszerár., illatszert- és drogu-üzletben.

„FAMOS”
legjobb és legolcsóbb uti palack

vadászoknak, turistáknak, betegeknek stb. különösen alkalmas! — „FAMOS” legújabb palack italok hidegen vagy melegén tartására! — Hideget hidegen, meleget melegén tart 24 órán át minden előkészület nélkül. Legfinomabb műbőr burkolattal, szolid és tartós kivitelben, lecsavarható kupakkal, mely ivópohárnak használható.

Árak: 1/4 liter 8 korona, 1/2 liter 10 korona, 1 liter 18 korona.

Keleti J. orvosi műszer és betegápolási cikkek gyára
Brest, IV 2., Koronaherceg-u. 17/1

HALTENBERGER BÉLA
ruhafestő-, vegytisztító- és gőzmosó-gyára **KASSA**
ruhákat, felöltőket, télikabátokat, mindennemű ruhá-neműeket a legszébbben tisztít és fest. — Gallérok, kézelők hófehérre tisztítottak. — Alapítási év 1810.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS
Beregmege.

gyomor, belek, húghólyag : különösen a légző-szervek hurutos bántalmánál igen jó hatása még . . . akkor is, ha vérzések esete forog fenn. . .

Megrendelhető: **EDESKUTY L.**-nél Budapesten és a forrás kezelőségénél Munkácson.

Palma Kaucsuk Cipőárak

Ezredéves országos kiállítás díszoklevél
Ezredéves országos kiállítás díszoklevél

**MAGYAR FÉM- ÉS LÁMPAÁRU-
GYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ::**
Budapest-Kőbánya.

Petroleum - lámpák Szesz - lámpák
Auer - égőre. ::
Legszesz- és villamos csillárok. ::
Fém- és díszműtárgyak.
:: Valódi király-olaj ::
a legjobb biztonsági petroleum

Raktárak:
Budapest: II., Szilágy Dezső-tér 3., V., Gizella-tér 1., VI., Teréz-kört és Király-utca sarkán, VIII., Üllői-út 2, Kálvin-tér sarkán, X., Jászberényi út. Pozsony: Lőrinczkapu-u. Kolozsvár: Mátyás király-tér 3. sz. Debreczen: Simonffy-utca. :: ::

Fa- és bársonybeégető
szerszámok és anyagok, lombfűrész, faragás, dúsz választékban

Fischer László
nál.

Jewel fabeégető.
Amateur cikkek, korecsolyák, háztartási és egyéb vasárak üzletben kaphatók. Budapest, IV., Károly-u. 1. VIII. sz. hullában. Tes-ék árjegyzéket kérni; ingyen és bérmentve küldöm.

ARGENTOR-MŰVEK
RUST és HETZEL cs. és kir. udvari szállítók
Gyári raktár: Budapest, IV., Váci-utca 5. sz. Telefon 73-25.
a t. ez. közönség b. figyelmébe ajánlják dúsan felszerelt raktárakat elsőrendű saját gyártmányaikban.

Dús választék karácsonyi és újvi ajándékokban. Virágállványok, asztaldíszek, gyümölestartók, kávé-, tea-, jour-, likör-, bor- és toailette készletek, képkeretek, stb.

Evőeszközök
a legjobb minőségben

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

További fióküzletek: Bécsben I., Kärtnerstr. 26, VII., Mariahilferstr. 58, VII., Kaiserstr. 83. Brűnnben Ferdinandstrasse II. stb.

Frankfu-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

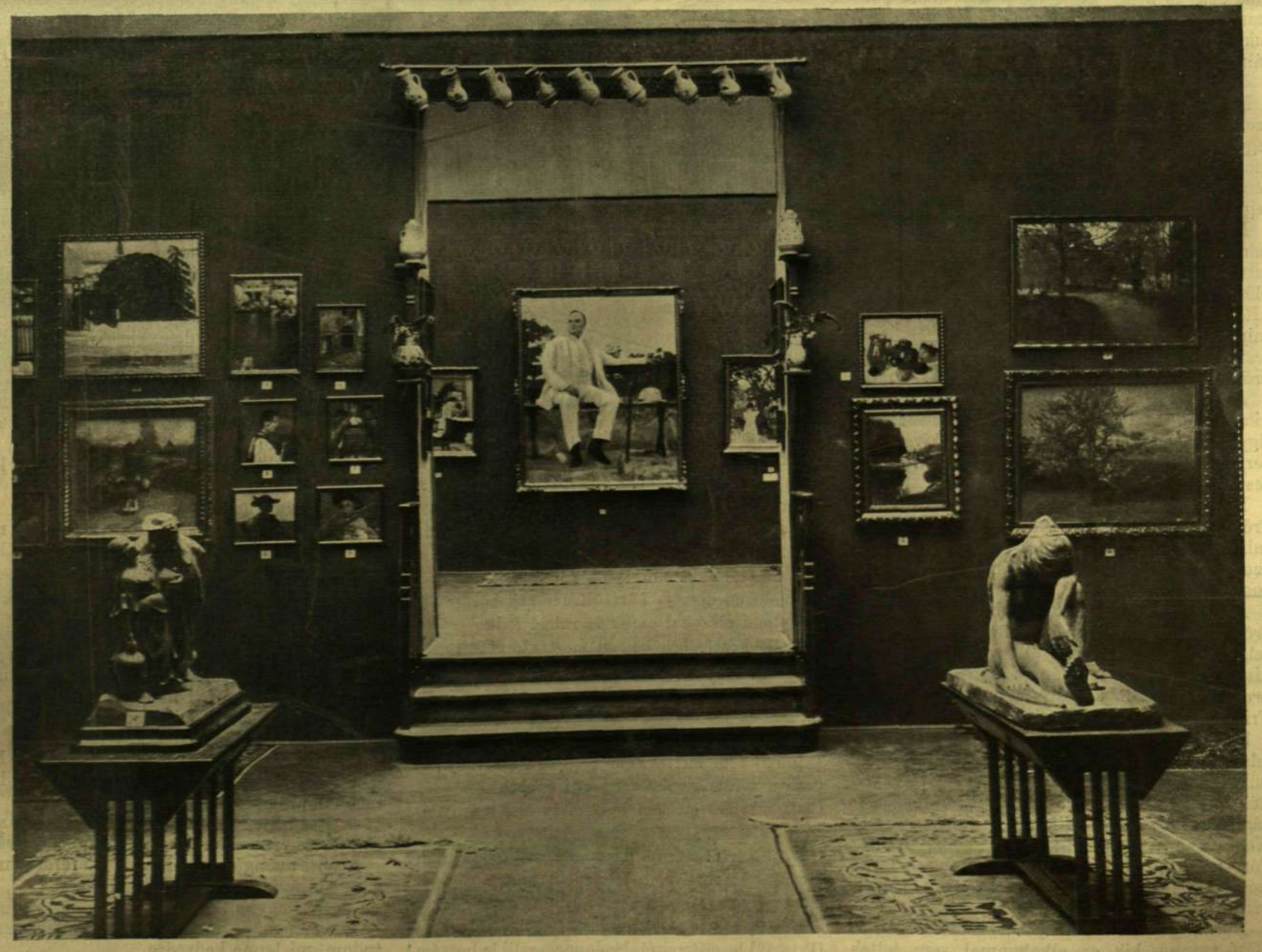

VASÁRNAPI UJSÁG

50. SZ. 1910. (57. ÉVFOLYAM.)
SZERKESZTŐ HOITSY PÁL.
BUDAPEST, DECEMBER 11.

A NEMZETI SZALON TÉLI KIÁLLÍTÁSA.
Stokes és neje több ízben jártak minálunk. Itt festett képeiből 1907-ben Londonban is rendeztek kiállítást; egy pillanatra tudomást szerzett ismét az angol sajtó a mi létezésünkről, sőt egy publicista, A. C. Black, rájuk bizta Magyarországról irandó művének illusztrálását. A hála lerováson túl azonban nem sok ezélt szolgál képeiknek kiállítása, nem művészeti esemény, mert művészi szempontból kevés a mondanivalójuk. Hiába magasztalja tudásukat lelkes szavakkal a katalógus előszava, kiállított képeik nem győznek meg felőle: a kiállítók egyike sem kiváló festő, azok otthon maradnak a maguk szervesen át-élt, átérzett életében s nem járnak idegenbe ethnographiai benyomásokért.

Adrian Stokes, a férj, a jelentékenyebbik, Pontosan kidolgozott, halvány aquarellstílusban tartott képei egy szelid, nyugodt, végtelen természeti hangulataitól megfosztott Magyarország mutának, nem a mi egünk mély kékjét, gomolygó felhőit, nem a mi tájaink életerős zöldjét. Igaz, hogy sok előkelő, le-higgadt vonást visz bele képeibe, de ez épen

A NEMZETI SZALON KIÁLLÍTÁSÁRÓL. — TEREM-RÉSZLET.